LAISVĖ--LIBERTY
Vienintėlis lietuvių kalboje dienraštis Rytinėse valstijose
Metam prenumerata:
Jungtinėse Valstijose $8.00
Dalis Queens apskrityje (N. Y.) .. 9.00
Kanadoje 9.00
Kitur užsienyje 10.00
Pavienio egzempl. kaina 5 centai

LAISVĖ
THE LITHUANIAN DAILY

LAISVĖ--LIBERTY
The Only Lithuanian Daily in the Eastern States
110-12 Atlantic Avenue
Richmond Hill 19, N. Y.
Telephone VIrginia 9-1827—1828
PRICE 5c A COPY

No. 61 ★★★★ Richmond Hill 19, N. Y., Šešt., Kovo (March) 28, 1953 ★★★★ Metai 43-tieji, Dienraščio 35-tieji.

KRISLAI

Apgailestavimas.
Karalienė Mary.
Jos nuopelnai.
"Laisvintojai" Washingtone.
Rašo R. MIZARA

Senatorius Taftas suruošė įštaigingą parę prezidento Eisenhowerio žmonai pagerbti.

Buvo ten nemaža aukštų ponų ir ponių, buvo ir pats prezidentas su žmona.

Buvo parėje ir senatorius McCarthy, progreso priešas, priešas visko, kas gražu ir gera.

McCarthy ima stiklinę gėralo ir maukia, o toliau stovi leidi Astor, buvusioji Anglijos parlamento narė, Eisenhowerio šalininkė. Poniutė stebi, kaip McCarthy "ima už lūpos," ir pusgarsiai taria:

—Gaila, kad toje stiklinėje yra ne nuodai...

Tenka manyti, jog ne vienas Tafto svečių savo širdyje turėjo tokį apgailestavimą, kokį pareiškė poniutė Astorienė.

—0—

Mirė senoji Anglijos karalienė, Queen Mary, sulaukusi 85 metų amžiaus.

Savo ilgame gyvenime ši moteriškė daug ką matė, daug ką patyrė.

Ji tarp kitko matė Britanijos imperiją braškant, irant. Tik dalelė pasiliko tos imperijos, kokia buvo, kai ši moteriškė ištekėjo už Jurgio V-tojo.

Ji pragyveno du milžiniškus pasaulinius karus, po kurių Anglija darėsi vis silpnesnė.

Ji pragyveno savo vyrą karalių.

Ji matė, kaip buvo nutrauktas nuo karaliaus sosto josios vyriausias sūnus dėl to, kad jis užsispyrė vesti ne karališkos giminės moterį.

Ji matė savo antrąjį sūnų įsisėdant į karaliaus sostą ir jo laidotuves.

Ji matė savo anūkę Elzbietą sėdant į karaliaus sostą.

Ji matė, kaip pasaulyje vienas po kito karūnuoti valdovai buvo ištraukti iš savo sostų, kaip tie sostai virto, kaip vietoje monarchijų įsikūrė respublikos, — ir net milžiniškos socialistinės respublikos.

Visa tai, be abejojimo, skaudino senąją karalienę, bet nei ji, nei niekas kitas negalėjo surasti būdų liaudies judėjimui sulaikyti.

—0—

Kai kurie spaudos korespondentai ir radijo komentatoriai teikia karalienei Marei labai daug nuopelnų.

Jie priskaito mirusiajai karalienei nuopelnu tai, kad ji rūkė, bet rūkė tik ten, kur jos niekas nemato.

Jie priskaito jai nuopelnu ir tai, kad ji niekad nesikalbėjo per telefoną!...

—o—

Kunigų Draugas rašo, jog šią savaitę "lankosi" Washingtone Šimutis, Grigaitis, Vaidyla ir dar kiti.

Ko jie ten suskrido?

Draugas atsako: **"padaryti reikalingų kontaktų naujojoj JAV vyriausybėj, Kongrese ir Valstybės Departmente."**

Kokių kontaktų? Kam tie kontaktai? Laikraštis neatsako.

Na, tegu ponai "daro kontaktus," kol yra pinigų, kol tamsūs žmoneliai jų sudeda.

—o—

Kai tie ponai prašo iš žmonių aukų, tai sako, jos bus "Lietuvai laisvinti."

O kai jie gauna aukas, tai jas išsvaisto kelionėms, viešbučiams ir sugaištims.

Šitaip jie "laisvina" Lietuvą, kuri pas tuos ponus neprašo būti "išlaisvinta."

Jie ištikrųjų laisvina dolerius, tik ne savo.

Prezidentas pripažįsta, kad jankiai, turėdami apsčiai amunicijos, prarado kalną

Amunicija perpildyti sandėliai Pietų Korėjoj ir Japonijoj

Washington. — Prezidentas Eisenhoweris, besikalbėdamas su korespondentais, sakė, amerikonai turi įvalias šovinių ir visokios amunicijos; taigi jie dėl skirtingų priežasčių apleido strateginį Old Baldy kalną, vakariniame Korėjos fronte.

Tiek daug prisiųsta amerikonams amunicijos, kad jau nesutelpa į sandėlius ne tiktai Pietinėje Korėjoje, bet ir artimoje Japonijoje, kaip pranešė armijos valdyba. Todėl Amerika dabar gabena amuniciją jau į kitas vietas Tolimuose Rytuose.

Prezidentas pridūrė, jog paskutiniu laiku du pilni amunicijos laivai tapo sulaikyti nuo plaukimo į Japoniją, nes ten jau yra daugiau negu reikia amunicijos.

(Taigi vėl sumušta buvusiojo korėjinio komandieriaus generolo Van Fleeto pasaka, būk amunicijos stoka sulaikė jį nuo laimėjimo.)

Streikuoja New Jersey Bell telefonistai

Newark, N. J. — Sustreikavo 7,200 darbininkių ir darbininkų prieš Bell Telefonų kompaniją New Jersey valstijoj. Jie, savistovios telefonistų unijos nariai, reikalauja pakelti savaitinę algą $7 ir $8. Kompanija siūlė tiktai $2 iki $3 priedo per savaitę.

Vidutinė Bell darbininkų ir raštinių tarnautojų alga iki šiol buvo apie $74.50 per savaitę.

Streikas sustabdė kompanijos mechanikų darbus ir suparalyžiavo telefonų veikimą tarp atskirų miestų.

Pranešama, jog 10,800 kitų telefonistų taip pat neis darban per streikierių pikietus.

10 Amerikos laikraštininkų keliaus į Sovietų Sąjungą

London. — Sovietų vyriausybė davė leidimą atvykti Maskvon dešimčiai amerikinių laikraštininkų. Suprantama, jiems bus leista apkeliauti ir kitus Sovietų Sąjungos miestus.

Jie, vadovaujami laikraščių leidėjo James L. Wicko, išlėks Maskvon ateinantį pirmadienį.

Gen. Clark sako, tas pats karas Korėjoj ir Vietname

Saigon, Indo-Kin. — Generolas Mark Clark, vyriausias Amerikos komandierius Tolimiesiems Rytams, sakė, jog francūzų karas prieš Vietnamo liaudininkus ir amerikonų karas Korėjoje yra "vienas ir tas pats karas" prieš komunizmą.

Clark atvyko Indo-Kinijon pamokyti francūzus kariauti. Jis taip pat žiūri, kokių jiems daugiau ginklų siųsti iš Jungtinių Valstijų.

Vokiečių socialistai reikalauja atmest karines sutartis

Bonn, Vokietija.—Erichas Ollenhauer, socialistų vadas vakarinės Vokietijos seime, kreipėsi į konstitucinį teismą, kad uždraustų prezidentui Theodorui Heuss'ui pasirašyti karines sutartis su Jungtinėmis Valstijomis ir vakarų Europos kraštais.

Tas sutartis padiktavo Amerika. Svarbiausias sutarčių punktas — tai rekrutuot 500,000 vokiečių armiją ir įjungt ją į tarptautinę armiją kovai prieš komunizmą.

Tirana, Albanija. — Teisiamas šnipų vadas Abdulla Chemed Zoto prisipažino, jog Amerikos pasamdytas.

Gen. Clark pageidauja čiangininkų armijos

Formoza. — Generolas Clark, vyriausias Amerikos komandierius Tolimiesiems Rytams, gyrė "didžias Čiang Kai-šeko kinų tautininkų armijos galimybes."

Korespondentai užklausė, ar jis norėtų čiangininkų talkos Korėjoje. "Taip," atsakė Clarkas.

Viešėdamas pas Čiang Kai-šeką, Formozos saloj, gen. Clarkas tarėsi apie planuojamą čiangininkų įsiveržimą į Kinijos sausžemį.

Prezidentas Eisenhoweris kalbasi su generolu Alfred M. Gruenther, kuris yra Šiaurinio Atlanto Sąjungos armijos štabo pirmininku. Guenther sako, kad jam neatrodo, jog Tarybų Sąjunga būtų prisirengusi karui.

RAGANGAUDŽIAI GRUMOJA GAMINTOJUI UNIJINIO JUDAMOJO PAVEIKSLO

Los Angeles. — Kongresmanų Neamerikinės Veiklos Komitetas kvotė Simoną M. Lazarų, gamintoją darbininkiško judžio "Salt of the Earth" (Žemės Druska). Klausinėjo, ar jis yra komunistas, ir reikalavo išduoti vardus aktorių, vaidinančių tame judyje.

Lazarus atmetė tuos klausimus; nurodė Penktąją Jungtinių Valstijų Konstitucijos pataisą, sakančią — uždrausta priversti žmogų liudyti prieš patį save.

Ragangaudiškas kongresmanų komitetas todėl grūmoja patraukti Lazarų teisman už "paniekinimą Kongreso."

Tą judamąjį paveikslą remia International Metalų Kasyklų ir Liejyklų Darbininkų Unija.

Amerikiniai fašistai šį mėnesį grūmojo nulinčiuoti to judžio fotografuotojus.

Eisenhoweris peikia ministrų pinigavimąsi už atostogas

Washington. — Prez. Eisenhoweris kritikavo aukštuosius Trumano valdininkus - ministrus, kad jie, baigdami savo tarnybą, paėmė viso 709 tūkstančius, 538 dolerius už nepanaudotą atostogų laiką.

Jie krūvon sudėjo antrąsias algas, kurias, sako, būtų turėję gauti už praleistas atostogas per eilę metų, ir sykiu atsiėmė užmokesnį. Taip padarė visi ministrai — departmentų viršininkai, apart generalio prokuroro, pirma negu įėjo galion naujas Kongreso išleistas įstatymas.

Tas įstatymas sako: Valdininkas tegali gauti apmokėjimą tiktai už vienais paskutiniais metais nepanaudotas atostogas.

Pasikalbėjime su spaudos atstovais prezidentas sakė, aukštieji valdininkai gali laiks nuo laiko paimti po keletą dienų poilsio, bet tai nebūtų tikros atostogos, nes jų galvos visuomet turėtų būti užimtos valdiniais reikalais. Kuomet jis pats apleidžia Washingtoną keletui dienų, tai ir nuošaliai būdamas atsimena savo pareigas, pridūrė Eisenhoweris.

SMARKUS AMUNICIJOS SPROGIMAS

Wilhelmshaven.—Čia, anglų užimtoje Vokietijos dalyje, sprogo sandėlis amunicijos, likusios nuo Antrojo pasaulinio karo. Sužeidė kelis prieplaukos darbininkus. Išnešė namų duris ir sutriuškino langus per 5 mylias aplinkui.

Berlin. — Amerikos generolas Manton Eddy tvirtino, kad amerikonai jau dabar galėtų Europoje vesti tokį karą, kaip Korėjoje.

DAUGĖJA "MŪNŠAINO" BRAVORAI

Washington. — Valdžios agentai užklupo 5,189 slaptas degtinės dirbyklas per šešis paskutinius 1952 m. mėnesius.

Kai valdžia didina alkoholiui taksus, tai "mūnšaineriams" vis geriau apsimoka biznis iš "naminėlės."

London.—Anglijos premjeras Churchillas taipgi užginčijo pasakas apie "amunicijos trūkumą" anglam - amerikonam Korėjoje.

Korėjos liaudininkai ir kinai užėmė dar 2 svarbias amerikonų pozicijas

"Išblyškę ir kraujais paplūdę Amerikos kareivių veidai"

Korėja, kovo 27.—Šiaurinės Korėjos liaudininkai išvien su kinais per 7 valandas šturmavo Amerikos marinus ir užėmė dar dvi tvirtoviškas amerikonų pozicijas Bunker Hill priekalnėse, vakariniame fronte. Mūšiai buvo baisiai kruvini, net durtuvais ir šautuvų buožėmis.

Diena pirmiau liaudininkai visai nubloškė amerikonų diviziją nuo Bunker Hill kalno, prie vieškelio į senąją Korėjos sostinę Seoulą.

DIDŽIULIAI AMERIKONŲ NUOSTOLIAI

Tokio. — Generolas Mark Clark, vyriausias Amerikos komandierius Tolimuose Rytuose, sakė:

—Prarasdami Bunker Hill, mes nukentėjome dideli nuostolį, bet man ypač gaila, kad ten tiek daug amerikonų nukentėjo.

New Yorko Times korespondentas rašo, kad amerikonai nepaspėjo nešti sužeistuosius nuo Bunker Hill. Vieni sužeistieji bandė nešti kitus. Sako: "Tuo pačiu laiku eilės sužeistųjų dar tebestovėjo prie daktariškos pagalbos stočių. Jų veidai buvo išbalę, kaip kreida, ir kraujais paplūdę. Kiti sužeistieji buvo suguldyti ant gremėzdiškai aptašytų plikų grindų."

Amerikonų lėktuvai nuolat pylė skystąją ugnį (napalmą) ir sprogstančias - degінančias bombas, bet negalėjo įveikt Korėjos liaudininkų bei kinų, kurie iš apkasų ir urvų žėrė pragarinę patrankų, minosvaidžių ir kulkosvaidžių ugnį.

Amerika smarkiau rems francūzų karą Vietname

Washington. — Amerikos valdžia pasižadėjo atvykusiam Francijos premjerui Rene Mayeriui dar stipriau paremti francūzų karą prieš Vietnamo liaudininkus, Indo-Kinijoje. Iki šiol Amerika davė tam karui 500 milijonų dolerių per metus.

Francija išeikvoja po 1,200 milijonų dolerių per metus karui prieš Vietnamo Liaudies Respubliką. Dabar prašo Ameriką padengti bent 65 procentus visų to karo išlaidų.

4 Mass. mokytojai atmeta ragangaudžių senatorių klausimus

Boston.—Jungtinių Valstijų Senato komisija dėl "naminės savisaugos" grasina atiduoti teismui keturis mokytojus bei profesorius už tai, kad jie neatsakė į komisijos klausimą:

—Ar esate, ar bet kada buvote komunistai?

Komisijos kvočiami asmenys yra Robenia F. Anthony, 74 metų amžiaus, buvusi Springfieldo, Mass., high school'ės mokytoja; Bostono Universiteto profesorius Maurice Halperin; Harvardo Universiteto profesorius Leon J. Kamin ir Bostono Lotyniškosios Mokyklos mokytojas George R. Faxon.

Italų fašistai padegė anglų knygyną Romoje

Roma. — Naujieji Italijos fašistai įsibriovė į Anglijos knygyną Romoje, surišo knygyno sekretorę, užkimšo jai burną ir padegė knygyną. Gaisras greit užgesintas.

Italijos valdžia atsiprašė Angliją už savo fašistų huliganizmą.

Bonn, Vokietija. — Anglai atidavė patiems vakarinės Vokietijos teismams tardyti 7 vadovaujančius nacius, suokalbiavusius grąžint hitlerizmą.

Kas bėga iš rytų į vakarinę Vokietiją

United Nations, N. Y.— Amerikos delegatas H. C. Lodge pasakojo politiniam Jungtinių Tautų seimo komitetui, jog "pas komunistus taip bloga, kad dešimtimis tūkstančių bėga žmonės iš rytų Vokietijos ir užgrobiamais lėktuvais sprunka iš Čechoslovakijos į vakarinę Vokietiją," globon pas anglus-amerikonus.

Čechoslovakijos delegatas Vaclavas Davidas atsiliepdamas nurodė, kas yra tie bėgliai; sako:

—Į vakarus bėga kriminalistai, vengdami liaudies teismo. Patys vakarų Vokietijos policijos rekordai rodo, kad bėgliai pasižymi bankų plėšimais ir kitomis piktadarystėmis.

Bėga anglų - amerikonų šnipai, kuomet nujaučia, kad galės būti suimti. Kartu bėga pelnagrobiai, praradę progą išnaudot darbo žmones, kaip sakė Čechoslovakijos delegatas.

ORAS.—Giedra ir šilčiau.

LAISVĖ

LITHUANIAN DAILY, PUBLISHED BY
The Laisvė, Inc.
Established April 5, 1911
Every day except Sundays, Mondays and Holidays
110-12 ATLANTIC AVENUE, RICHMOND HILL 19, N. Y.
TEL. VIRGINIA 9-1827—1828

President, JOHN GRYBAS; Secr.-Treasurer, WILLIAM CHAPELS
Editor, ROY MIZARA

SUBSCRIPTION RATES

United States, per year	$8.00	Canada and Brazil, per year	$9.00
United States, per 6 months	$4.50	Canada and Brazil, 6 months	$5.00
Queens Co.	$9.00 per year	Foreign countries, per year	$10.00
Queens Co.	$5.00 per six mos.	Foreign countries, 6 months	$5.50

Entered as second class matter at the Post Office of Jamaica, N. Y. under the Act of March 3, 1879.

FRANCŪZIJOS PREMJERO VIZITAS

ATVYKO į Jungtines Valstijas Francūzijos premjeras Rene Mayer.

Niekas nei nebando užginčyti to fakto, kad jo vizitas yra tampriai susietas su pinigais, kurių Francūzijos valdžia ryžtasi gauti iš Amerikos.

Ko gi vyriausiai Francūzijos valdžia nori? Štai ko:

1. Ji nori gauti pinigų, paskolų formoje ar kitaip, nes šalis eina prie ekonominio bankrūto.

2. Ji nori, kad Amerika duotų daugiau karinių pabūklų karui Indo-Kinijoje,—karui, kurį francūzai imperialistai veda jau per septyneris metus, ir niekaip negali jo laimėti.

Bet Eisenhowerio valdžia, po Dulleso pagrąsinimo, padaryto prieš virš porą mėnesių, nenori taip greit dolerius Francūzijai duoti. Mūsų valstybės departmentas nori, kad Francūzija užtikrintų, kad jos parlamentas užgirs European Defense Community Treaty. Valstybės departmentas nori, kad Francūzijos vyriausybė smarkiau pultų to krašto darbininkų judėjimą.

—:—

PIRMIAU NEGU jis išvyko iš Francūzijos, premjeras Mayer padarė vieną žestą Valstybės departmentui patenkinti. Jo įsakymu policija užpuolė ant Centralinės Darbo Konfederacijos (darbo unijų) raštinių ir suėmė kelioliką darbininkų judėjimo vadovų. Padaryti puolimai ir ant komunistų dienraščio Humanite redakcijos.

Visiems aišku, jog vis tai padaryta vyriausiai tam, kad parodyti mūsų valstybės departmentui, jog Mayer turi "tvirtą ranką" savo krašte.

Taip, užpulti darbininkiškas įstaigas jis, būdamas premjeru, gali. Bet kaip jis užtikrins tai, kad Francūzijos parlamentas užgirs EDCT? To garantuoti jis negali. Ji atlikti areštai tegali tik labiau sukiršinti Francūzijos žmones ir, kai Mayer grįš, jo valdžia gali neužilgo būti nuversta.

ANDHRA

PIETRYTINĖJE INDIJOS respublikoje neužilgo bus įkurta nauja valstija, pavadinta Andhra, sako New York Times korespondentas New Delhi mieste, Robert Trumbull.

Žinoma, pirmiau tai turės užgirti Indijos parlamentas. Kai jis užgirs, tai nauja valstija su savo seimeliu ir valdžia pradės veikti šių metų spalio mėnesį.

Naujoji valstija bus suorganizuota dėl to, kad žmonės kovojo už jos įkūrimą. Čia gyvenantieji žmonės, indusai, kalba telegų kalba ir dėl to jie nori turėti plačią autonomiją, kurioje viskas būtų atlikta toje kalboje, kuria dauguma žmonių kalba.

Kadaise, labai seniai, šitoje srityje buvo telegų karalystė; karalystė išnyko, bet kalba žmonėse pasiliko ir tebėra gyva.

Indijos premjeras Nehru ilgai priešinosi žmonių reikalavimams, atsisakydamas pripažinti jiems teisę valstijai, autonominiam gyvenimui organizuoti. O jis atsisakė dėl to, kad ten yra tvirti komunistai, tad Nehru bijojo, idant visa valdžia nepereitų komunistų žinion.

Tik po to, kai "darbininkų ir valstiečiu partija" pasisakė, kad ji nekooperuos su komunistų partija, bet rems Nehru partiją, tik po to Nehru sutiko duoti žmonėms teisę organizuoti savo valstiją, kurioje bus apie 20,000,000 gyventojų.

Indijoje, atsiminkime, yra daug kalbų, gyvų kalbų, kuriomis įvairių sričių žmonės kalba. Šis telegų kalba kalbančių žmonių žygis gal paakstins ir kitų sričių žmones reikalauti, kad jiems būtų pripažinta teisė turėti savo autonomines valstijas.

TAI TEISĖTUMAS!

PRIEŠ PENKERIS METUS Kansas valstijoje viename teisme buvo teistas 60 metų amžiaus negras Edward Oscar.

Jis buvo kaltinamas išprievartavime 11-kos metų amžiaus mergaitės. Mergaitė, matyt, įmokyta kitų baltųjų šovinistų, liudijo teisme, būk ją Oscar išprievartavo.

Teisiamasis buvo nuteistas 20 metų kalėjiman ir buvo patalpintas į Jefferson City kalėjimą.

Kai kaltintoja mergaitė paaugo, kai ji sulaukė 16-kos metų amžiaus, ją pradėjo "kaž kas" kankinti, pradėjo jai darytis negerai, na, tai ji nuvyko pas tą teisėją, kuris pasiuntė negrą į kalėjimą, ir pasakė: aš tuomet melavau, Oscar manęs neprievartavo; aš tik sakiau taip, kaip mane kiti mokė sakyti.

Išlaikytas kalėjime suvirš penkeris metus, Edward Oscar, pagaliau buvo išleistas. Jis jau 65 metų amžiaus žmogus.

Kas jam atlygins už kentėjimą kalėjime? Niekas!

Bet šis faktas parodo, kaip pas mus neretai teismai nuteisia žmones kalėjiman visiškai nekaltai!

IŠ UNIJŲ VEIKIMO

Automobilistų unijos konvencijoje

Atlantic City, N. J.—Tai neišvengiama, kad tokioje didelėje ir įtakingoje unijoje, kaip United Automobile Workers of America, yra susidariusi tvirta opozicija konservatyviškai Walter Reuther vadovybei. Ypačiai šioje unijos konvencijoje ta vadovybė susilaukia griežtos ir pilnutinai pateisinamos kritikos.

Kontraktų laiko klausimas

Automobilistų unijos vadovybė turi pasidarius su General Motors ir kitomis korporacijomis ilgametį kontraktą—net penkių metų kontraktą. Tas kontraktas pasibaigs tiktai pabaigoje 1955 metų.

Jau seniai unijos nariuose keliamas klausimas prieš tokius ilgus kontraktus. Dabar šioje konvencijoje daugybė delegatų atsivežė su savimi iš lokalų rezoliucijas, kuriose reikalaujama nusispiauti ant to kontrakto ir reikalauti darbininkams algų pakėlimo.

Walter Reuther ir visa unijos vadovybė, suprantama, priešinasi tokiam žygiui. Bet ir vadovybė negali griežtai išstoti prieš reikalavimą algų pakėlimo. Klausimas karštai diskusuojamas.

Kova už trumpesnę darbo savaitę

O gal pačios karščiausios diskusijos iškilo dėl vadovybės pasiūlytos rezoliucijos prieš reikalavimą trumpesnių valandų. Kas kvailiausia ir biauriausia toje rezoliucijoje, tai kad joje sakoma, jog reikalavimas įvedimo 30 valandų darbo savaitės yra komunistų ir Kremliaus suokalbis prieš Ameriką! Tuo tarpu trumpesnių darbo valandų savaitės reikalavimas pirmoje vietoje išeina iš unijos lokalo 600, kuris apima šešiasdešimt tūkstančių Fordo kompanijos darbininkų.

Martin Greenberg, delegatas iš Bristol, Conn., lokalo 626 pareiškė: "Aš griežčiausiai piktinuosi tais, kurie apšaukia komunistais, komunistų sankeleiviais arba unijos griovikais tuos, kurie reikalauja trumpesnių darbo valandų." Jis pareiškė, kad ir jo lokalas yra pasisakęs už 30 valandų darbo savaitę.

Delegatai nurodo, kad 1944-1945 metų laikotarpyje Walter Reuther pats karštai kalbėjo už tokios darbo savaitės įvedimą. Kas pasidarė dabar, kad visi, kurie už tą reikalavimą stoja, jau padaromi komunistais?

Louis Ciccone, iš South Gate, Cal., lokalo 216, pasmerkė tą kvailą rezoliuciją ir pavadino "įžeidimu unijos narių inteligentiškumui." Ciccone parodė, kad Pacifiko pakraštyje gumos darbininkai ir namų statybos darbininkai jau turi išsikovoję 30 valandų darbo savaitę. Tai ar nebus duriamas tiems darbininkams peilis į nugarą, jeigu šita unijos vadovybės rezoliucija bus priimta prieš 30 valandų darbo savaitę? Ar tai nebus padrąsinimas visiems kapitalistams paskelbti komunistų suokalbiu visus darbininkų reikalavimus trumpesnių darbo valandų?

Pasiėmė balsą ir kalbėjo Carl Stellato, Lokalo 600 prezidentas. Jis irgi pasmerkė vadovybės rezoliuciją. Jis pasmerkė tuos, kurie vadina komunistais ir demagogais tuos, kurie reikalauja 30 valandų darbo savaitės.

Bet, žinoma, argumentai nieko nereiškė. Konvencijoje gerai veikia Reutherio mašina. "Dauguma" pasisakė už rezoliuciją. Balsuojama buvo rankų pakėlimu. Reuther paskelbė rezoliuciją priimta.

Prieš paskleistus gandus

Konvencijoje kalbėjo United Steelworkers unijos prezidentas David McDonald. Buvo paleisti gandai, kad plieno darbininkų unija žadanti pasitraukti iš CIO. McDonald savo kalboje griežtai paneigė tuos gandus. Jie esą leidžiami darbo unijų judėjimo priešų. Plieno darbininkų unija, sakė McDonald, yra įvesdinus į CIO penkiolika milijonų dolerių. Būtų beprotystė tokio investmento dabar atsižadėti.

Vaizdas Kongreso Atstovų Buto Labor komiteto posėdyje. Komitetas svarsto pasiūlymus pakeisti Taft-Hartley įstatymą. Čia ant kongresmano Kersten galvos nukrito televizijos aparato dalis, ir atėjęs elektrikierius pataiso. O kongresmanas Wint Smith skaito savo parodymus, nekreipdamas dėmesio į Kersteno "nelaimę" ir televizijos aparato sugedimą.

Įvairios Žinios

Reuther vėl bus Auto. Unijos pirmininkas

Atlantic City, N. J.—CIO Automobilių Darbininkų Unijos suvažiavimas vėl išrinko Walterį Reutherį unijos pirmininku, jau penktam terminui.

Reutherio šalininkai susitarė pakelti jam metinę algą nuo dabartinių $11,250 iki $18,000.

Išrinkta ir kiti reutheriniai unijos viršininkai — Emil Mazey sekretorium - iždininku ir vice-pirmininkais R. T. Gosser ir J. W. Livingston. Jiems taip pat bus pakelta alga nuo dabartinių $7,750 bei $9,250 iki $10,000 ir $14,000 per metus.

Reutheris pasižadėjo iššluoti komunistus ir jų šalininkus iš Fordo lokalo num. 600, kuris turi 537,000 narių.

Jis bandė apeiti darbininkų reikalavimus dėl algų pakėlimo, bet žadėjo pasistengti po to, kai išsibaigs dabartinė penkmetinė sutartis su fabrikantais. Tada Reutheris reikalausiąs užtikrinti darbininkams tinkamą algos sumą per metus.

Stambi irigacinė statyba Kinijoje

PEKINAS. — Šiais metais Kinijos Liaudies Respublikoje plačiai išvystyta irigacinė statyba.

Laikraštis "Dagunbao" praneša apie darbus Chuaichės upei pažaboti, kuriuos dirba daugiau kaip milijonas žmonių. Jau atlikta 25 milijonai kūbinių metrų žemės darbų, baigti Nanvanio vandens saugyklos užtvankos pamatai prie Šichės upės (Chuaichės upės intakas), išvystyta Bošanio vandens saugyklos statyba prie Čžentouchės upės. Vykdomi dideli darbai, skirti Chuaichės intakų vagoms išvalyti.

Cziansu provincijos šiaurinėje dalyje iš esmės jau baigti vandens nuvedamojo kanalo statybos darbai. Čia atlikta daugiau kaip 10 milijonų kūbinių metrų žemės kasimo darbų. Chuaichės žemupyje statomi keturi šliuzai ir keturios vandens nuleidžiamosios užtvankos.

Statyboje plačiai naudojami priešakiniai tarybiniai darbo metodai. Šliuzo statyboje prie Sanchės upės betonavimo ir montavimo darbuose įdiegtas srovinis metodas, to dėka betonuotojai pakėlė darbo našumą dvigubai, o montuotojai — penkis kartus.

Ryšium su tuo, kad pasikeitė statybinių darbų prie Chuaichės upės pobūdis, rašo laikraštis, būtent, ryšium su perėjimu nuo darbų, skirtų apsisaugoti nuo potvynių, į plačią irigacinę statybą, žymiai padidėja geologinių darbų apimtis 92 tūkstančių kvadratinių kilometrų ploto Chenanio ir Anchūėjaus lygumoje, esančioje tarp Chunczechu ežero, Pekino - Chankou geležinkelio, Chuanchės upės ir Chuaichės upės. Tokio masto geologiniai darbai Kinijoje vykdomi pirmą kartą. Jau ištirta 7,100 kilometrų upių vagų, 12,100 kvadratinių kilometrų kalnų daubų polaidžio vandeniui telkti, 6,000 kvadratinių kilometrų drėkinamos žemės.

Šiaurio viduryje, praneša laikraštis "Nanfanžibao," pradėta statyti apskritinė Čžunšuno užtvanka. Tai bus stambiausias hidrotechninis įrenginys Čžucziano upės baseine.

Ypatingai svarbi Albanijos žemės ūkio šaka

TIRANA. — Alyvmedžių auginimas yra ypatingai svarbi Albanijos žemės ūkio šaka. Provanso aliejus, kurio gamyba yra plačiai organizuota Albanijoje, patenkina vidines šalies reikmes ir eksportuojamas. Po išvadavimo šalyje buvo apie 1,700 tūkstančių alyvmedžių. Didelės alyvmedžių girios auga septyniolikoje šalies rajonų. Liaudies valdžios organai rūpinasi šios ūkio šakos išvystymu. Per aštuonerius liaudies valdžios metus alyvmedžių skaičius padidėjo 26 procentais. Penkmečio planas numato toliau didinti šiuos medynus.

Įsteigti daigynai, kurie tiekia valstiečiams alyvmedžių daigus. Tyrinėjamos dirvos, kurios yra palankiausios šiai kultūrai auginti. Palyginti su prieškariniais metais derlingumas pakilo 20 procentų, nes pagerinta medžių priežiūra, įdiegti priešakiniai agronomijos metodai.

Sporto išvystymas Kinijoje

PEKINAS. — Laikraštis "Guanminžibao" praneša, kad vasario 25 d. — kovo 4 d. Šanchajuje įvyks šalies futbolo pirmenybės, kuriose dalyvaus visų šešių šalies administratyvinių rajonų komandos, o taip pat Liaudies išsivadavimo armijos ir "Lokomotyvo" sporto draugijos komandos. Siekiant populiarinti sportą jaunimo tarpe, vienu metu su visuotinėmis Kinijos varžybomis įvyks vienuolikos miestų — Pekino, Tianczianio, Nankino, Šanchajaus, Kantono, Čunčino, Sianio, Mukdeno ir kitų — jaunių futbolo komandų varžybos.

Laikraštis praneša taip pat, kad Charbine įvyko Kinijos visuotinės čiuožimo sporto varžybos geležinkelininkų tarpe. Laikraštis pabrėžia Kinijos sportininkų - geležinkelininkų sportinio meistriškumo kilimą. Jų pasiekimai artėja prie tarptautinių sportinių pasiekimų.

Badas Brazilijoje

Montevideo. — Brazilijos spauda kasdien spausdina keliančius nerimą pranešimus apie tai, kad Šiaurės Rytų Brazilijoje stiprėja badas. Treti metai trunkanti sausra, dėl kurios išdžiūvo šuliniai bei vandens rezervuarai ir daugelyje rajonų žuvo derlius, pasmerkė badui šimtus tūkstančių darbo žmonių.

Pranešime iš Searos valstijos sostinės — Fortalezos rašoma: "Nesant maisto produktų ir vandens, kaimo gyventojų padėtis kasdien blogėja. Gyventojai, kenčiantieji badą ir troškulį, vyksta į Fortalezos miestą, tikėdamiesi rasti ten maisto ir drabužių... Yra žinoma, kad jau mirė badu daugybė žmonių."

Laikraštis pažymi, kad Pernambuko valstijoje susidarė katastrofiška padėtis. Apie tai liudija vietinės spaudos pripažinimai, deputatų kalbos įstatymų leidimo susirinkimo posėdyje ir politinių partijų pareiškimai.

Kaip nurodė pranešime iš Resifės laikraštis "Imprensa Popular," "apie dešimt tūkstančių pabėgėlių klaidžioja apie miestus ir dvarus, ieškodami maisto."

Laikraščio "Korejo da Manja" išspausdintais duomenimis, tūkstančiai badaujančių pabėgėlių iš Paraibos valstijos eina į miestus ir reikalauja duonos bei darbo. Valstijos gubernatorius gauna iš įvairių miestų prašymus suteikti pagalbą. Rio - Grande - do - Nortės valstijoje gyventojai palieka namus ir eina į pietus.

Brazilijos šiaurės rytų valstijose, rašo laikraštis "Imprensa Popular," ištisų kaimų gyventojams gresia bado mirtis.

Kaip kolūkiečiai mokosi gyventi ir dirbti

KELMĖ. — Tiktai prieš porą metų įsikūrė Kelmės rajono Karolio Požėlos kolektyvinis ūkis. Iš sykio buvo labai sunku. Pasitaikė, kad kolūkiečiai pasirinko nelabai tinkamus vadus ūkiui vesti. Rezultatai per pirmuosius metus buvo labai blogi. Štai faktai ir skaičiai:

1951 metai

Suvėluota sėja ir derliaus nuėmimas padarė didelę žalą kolūkiui. Iš kiekvieno hektaro vidutiniškai buvo gauta tik po 10 centnerių kviečių. Dar mažesnis buvo kitų grūdinių kultūrų derlius.

Žemės ūkio artelė neįvykdė valstybinio plano visuomeninei gyvulininkystei išvystyti. Vietoj 194 kiaulių kolūkis turėjo tik 37. Esant žemam gyvulių produktyvumui, kolūkis neįvykdė gyvulininkystės produktų paruošų.

Kolūkis turėjo tik apie 34,000 rublių pajamų. Gyvulininkystė davė žemės ūkio artelei tik 12,000 rublių.

Šlubavo darbo drausmė. Per metus 62 kolūkiečiai neišdirbo nustatyto darbadienių minimumo. 15 žemės ūkio artelės narių iš viso nedalyvavo kolūkinėje gamyboje.

Pasitaikė dažni žemės ūkio artelės įstatų pažeidimai.

Už kiekvieną darbadienį kolūkiečiai gavo vos po 0,5 kilogramo grūdų.

Reikėjo ieškoti išeities ir ji tapo surasta. Tapo pakeista kolūkio vadovybė. Ir štai jau kiti rezultatai:

1952 metai

Per penkias dienas nuimti žiemkenčiai. Nepaisant nepalankių oro sąlygų, kolūkis be nuostolių ir laiku nuėmė visą vasarojų. Nuo 34 ha ploto vidutiniškai nuimta iš kiekvieno hektaro po 20 centnerių kviečių. Kitų grūdinių kultūrų derlius dvigubai viršijo 1951 metais išaugintą derlių.

Pirma laiko, Didžiojo Spalio 35-ųjų metų išvakarėse, raportuota apie įvykdymą plano visuomeninei produktyviajai gyvulininkystei išvystyti. Už viršum plano pristatytą valstybei pieną kolūkis įgijo sunkvežimį.

Vien iš visuomeninės gyvulininkystės gautos pajamos 1,5 karto viršija visas 1951 metų pajamas ir daugiau kaip 4 kartus 1951 metų pajamas iš gyvulininkystės. Už valstybei pristatytus linus kolūkis gauna apie 80,000 rublių.

Žymiai gausiau atlyginama už kolūkiečių darbą. Vien avansu už kiekvieną darbadienį kolūkiečiams išduota po 2 kilogramus grūdų, po 4 kilogramus pašaro.

LITERATŪRA IR MENAS

Gengsterizmas

Nemaža Amerikos žmonių, galvojančių žmonių, jau pradeda diskusuoti televizijos programų poveikius į Amerikos jaunimą, ypatingai į vaikus.

Svarbu, kad tuo reikalu pradėjo rūpintis net ir tūlos darbo unijos. Antai AFL Amalgamated Meat Cutters and Butcher Workmen of North America unijos organas dėl televizijos programų taipgi tarė savo žodį.

Laikraštis "The Butcher Workman", turįs 200,000 skaitytojų, rašė, jog televizijos programos, kišamos žmonėms, moraliai žaloja vaikus, juos moko būti kriminalistais! Laikraštis primena neseniai Chicago Daily News paskelbtus davinius, jog Chicagoje, keturių dienų bėgyje, televizijos stotys transliavo 70 kriminalinių programų.

Vienoje tų programų gensteris-plėšikas, nušovęs vieną nekaltą charakterį, šitaip sako savo sėbrui: "Žinai, kai pirmą kartą nužudai žmogų, tave sirgdina, bet, nužudęs antrą, trečią, apsipranti ir nepaisai."

Los Angeles mieste per vieną savaitę iš televizijos stočių buvo transliuotos 852 kriminalinės programos.

Televizijos programas stebi tėvai, stebi ir jų vaikai. Ir prie pastarųjų visokie blogumai limpa greičiau negu prie suaugusiųjų.

Šiandien eini žmogus gatve, matai lakstančius vaikus, ir retas jų neturi vieno ar dviejų žaislinių revolverių!

Taip, kriminalinės programos, dominuojančios mūsų radiją ir televiziją, gadina, kriminalina žmones, ypatingai vaikus.

Prieš tai turėtų kovoti visos darbo unijos. Prieš tai turėtų kovoti visi galvojantieji krašto piliečiai!

N.

Rodos, sako

Kai vėjelis tik sudvelkia,
Taip malonus ir švelnus:
Rod's, sakyte tik ir sako—
Greit pavasaris pribus.

Vėl sugrįš tos skaisčios dienos:—
Siela ilgisi taip jų!
Kaip padangė im' giedrėti,
Širdis nušvinta džiaugsmu.

Greit žibutės ims šaipytis,
Atskleis savo žiedelius.
Ir pietų vėjelio liestas
Miškas, snaudęs, vėl atbus.

Vėl paukštelių pasklys dainos,
Pušynėlis sušnabždės,
Kai padangė išskraidėjus,
Linų žiedais sužydės.

Vėl pavasario skaistumas
Nušvis laukais ir miškais,
Kai saulutė viską glostys,
Savo aukso spinduliais.

Vėl jaunystės širdy žaizdras,
Karšta liepsna suliepsnos
Ir svajonės sparnais vilčių
It drugeliai teskrajos.

Ir varguoliui pakils viltys,
Veidas šypsa pražydės,
Kad saulutė ir jo žingsnius
Takais kovų telydės!

K. Rugys.

LIETUVIŲ RAŠYTOJŲ KŪRINIAI UKRAINIEČIŲ KALBA

VILNIUS.—Ukrainos Valstybinė grožinės literatūros leidykla Kijeve išleido Stalininės premijos laureato A. Venclovos apsakymų knygą, pavadintą "U churtovynu" (Pūgoje"). Knygoje išspausdinti apsakymai — Susitikimas, Keliai, Pūgoje ir Verneris Svirplies užkariauja pasaulį. Knyga išleista masiniu nėje serijoje 60,000 egz. tiražu.

Baigiamas ruošti spaudai taip pat stambus eilėraščių rinkinys, kuris išeis įžymiojo ukrainiečių poeto Pavlo Tyčinos redakcijoje.

Tai dar vienas stalininės tautų draugystės pasireiškimas, dar vienas stiprėjančių lietuvių ir ukrainiečių nacijų kultūrinio bendradarbiavimo faktas. Jau anksčiau ukrainiečių kalba buvo išleistos Žemaitės, P. Cvirkos ir S. Nėries knygos. Įžymusis poetas Pavlo Tyčina baigia versti į ukrainiečių kalbą K. Donelaičio "Metus".

Liaudies žygiai

Susisvajoji, mąstai, galvoji:
Teisybę suvaržo grėsmė...
Bet reik suprasti, išeitį rasti,
Nes laikas krinta, kaip versmė.

Visos, kiekvienos, valandos dienos
Nuolatos grimsta praeitin
Visa jos traukia, nieko nelaukia
Taip, kaip ir būtin, taip mirtin.

Liaudis vergavo, tik skurdą gavo
Ir taip nuo kartos lig kartos,
Kuomet skriaudikai, tranai žudikai
Pertekliuj mirko nuolatos.

Nors suterįota, nuolatos tvota,
Ir slėgiama iki mirties,
Liaudis vis bandė nutraukti grandį—
Kovoj ieškojo išeities.

Kančių baisybės, geismas liuosybės
Neleido kovoje sustot,
Dėlei to kilo, nuolat prabilo,
Kad kelią paniekai pastot.

Tų kovų žygiai, nėjo taip lygiai,
Vargdieniai buvo įveikti.
Vis tik jie slinko, į laisvę linko
Visi bedaliai, paneigti.

Taip susibūrė, kaip audroj jūrė ,
Vergų galybė ir drąsa,
Tranus išvaikė, smūgius atlaikė
Liaudis tarybinė visa.

Taip saulė teka, jos šviesą seka
Žmonės šioj žemėj pavergti.
Stoja, atbunda, kovon sujunda,
Buvę tik badui nusmerkti.

Takas pramintas—daug kam užgintas—
Liaudis nuo jo nepasitrauks,
Per mirtį, kraują, į buitį naują
Žygiuos ,nors ponai ją ir smaugs.

V. Žilvitis.

Vilniaus vaikučiai nuo Gedimino kalno stebi puošniąją Lietuvos sostinę.

Vilnius

Tiesias rūmų kolonos į aukštį,
Tykus vakaras kaupiasi nišoj,
Ir mane, tartum vakaras paukštį,
Vilniaus prietemos supa ir riša.

Rūmų bokštai žydrynėje tiesias,
Virpa linijos šviesios, plonytės,—
Iš akmens seno mūro griuvėsiuos
Tulpės žiedas lig šiol nenuvytęs.

Kai vergijos jau pančiai nukrito,
Užsimiršome naktį neramią,
Saulėm gaubia tarybinis rytas
Tavo, Vilniau, išvargintą žemę.

Visą vargą, kaip širdgėlą seną,
Užmarštin Neries bangos palydi,
Mūsų gyslomis kraujas srovena
Tam, kad būtum ir tvirtas, ir didis.

V. Valsiūnienė.

Minersville, Pa.

Biskis žinių iš mūsų apylinkės

Kovo 16 d. išsiskyrė iš gyvųjų tarpo Juozas Šilkaitis, palikdamas liūdesyj savo mylimą moterį, sūnų, dukterį, du anūkus, taipgi brolį Kazimierą Šilkaitį.

Juozas Šilkaitis mirė sulaukęs 76 metų amžiaus. Lietuvoje paėjo iš Suvalkų rėdybos, Kalvarijos apskrities. Į šią šalį atvažiavo 1907 m. ir visą laiką išgyveno Minersvillėje. Dirbo mainose už mainierį. Buvo rimto būdo žmogus ir sugyveno su visais ramiai. Palaidotas kovo 20 d. su bažnytinėmis apeigomis parapijos kapinėse. Palydėjo geras būrys draugų ir giminių.

Ilsėkis, drauge, šaltoje žemelėje amžinai. O tavo moteriai, sūnui, dukterei, taipgi broliui veliname praleisti tą skaudų nuotikį kuo ramiausiai.

Kazimiero Šilkaičio moteris serga jau kokios trys savaitės ir yra išvežta Philadelphijon į ligoninę, nes ten gyvena jų sūnus ir duktė. Negirdėjau, kaip jos sveikata stovi, bet linkiu, kad ji vėl sugrįžtų pas mus sveika, nes K. Šilkaitis dabar tik vienas gyvena savo namuose, tai yra nuobodu.

Pora savaičių atgal pas mus lankėsi Julius Krasnickas iš Clevelando. Mat, jis buvo aplankyti savo brolį Vincą Waterburyje, kuris sunkiai serga ligonbutyje, nes turėjo sunkią operaciją ant tulžies. Tad važiuodamas užvažiavo pas mus. Ačiū jam, kad neužmiršta aplankyti savo senųjų draugų.

Julius išrodo labai gerai, ir aš tikiuosi, kad jis dar ilgai palinksmins visuomenę savo dainomis.

Ne per seniai pas mus lankėsi ir draugas A. Kazakevičius iš Newarko. Labai man malonu susieiti d. Kazakevičių, su kuriuo draugavome per 10 metų, kai jis gyveno Minersvillėj. Dažnai būdavo nuvažiuojame pas jo brolį Petrą, kuris jau antri metai yra miręs. Tai buvo labai draugiškas žmogus. Taipgi ir jo moteris Onutė Dumčiutė labai draugiška moteriškė. Su jais teko daug linksmų valandų praleisti. Bet ką padarysi: tie, kurie numirė, nebesugrįš.

Linkiu Antanui ir Onutei Kazakevičiams geros sveikatos.

V. Ramanauskas

G. MALENKOVAS APIE KULTŪRĄ, LITERATŪRĄ IR MENĄ

Po J. Stalino mirties, kai Tarybų Sąjungos premjeru tapo išrinktas G. Malenkovas, visas pasaulis diskusuoja, debatuoja, spekuliuoja, kas jis per žmogus, kokios Malenkovo pažiūros tuo ir kitu klausimu.

Laisvėje jau buvo platokai apie Malenkovą rašyta. Buvo rašyta ir apie jo pažiūras tarptautiniais klausimais, taikos klausimais. Buvo rašyta apie jo pažiūras link krašto vidujinės padėties.

Kokia gi naujojo Tarybų Sąjungos premjero pažiūra yra į literatūrą, meną ir bendrai kultūrą?

Praėjusių metų spalio 5 d., kaip žinia, Malenkovas pateikė platų, išsamų pranešimą Tarybų Sąjungos Komunistų partijos XIX-tajam suvažiavimui. Jame jis lietė ir kultūrą. Čia paduosime jo nuomonę tuo klausimu. G. Malenkovas sakė:

"Išlaidos švietimui padidėjo nuo 22,5 milijardo rublių 1940 metais iki 57,3 milijardo rublių 1951 metais, tai yra daugiau kaip 2,5 karto. Vien tik pokariniais metais pastatyta 23,500 mokyklų. Besimokančiųjų skaičius TSR Sąjungoje šiuo metu sudaro 57 milijonus žmonių arba beveik 8 milijonais žmonių daugiau, negu 1940 metais. Žymiai išplėstas septynmetis ir dešimtmetis apmokymas; moksleivių skaičius 5—10 klasėse per laikotarpį nuo 1940 iki 1951 metų padidėjo 25 procentais. Moksleivių skaičius technikumuose ir kitose vidurinėse specialiose mokyklose per tą laikotarpį padidėjo 40 procentų, o besimokančiųjų skaičius aukštosiose mokyklose — 67 procentais. Vien tik 1952 metais aukštosios mokyklos išleido 221 tūkstantį jaunų specialistų įvairioms liaudies ūkio šakoms ir šiemet vėl priėmė 375 tūkstančius žmonių. Šiuo metu šalyje dirba apie 5,5 milijono specialistų su aukštuoju ir viduriniu specialiuoju mokslu, tai yra, 2,2 karto daugiau, negu prieš karą.

"Atsižvelgdama į nuolat augančią mokslo reikšmę mūsų visuomenės gyvenime, partija nuolat rūpinasi jo išvystymu. Tarybų valstybė išplėtė mokslo tiriamųjų institutų didelio tinklo statybą ir aprūpinimą, sudarė palankiausias sąlygas mokslo suklestėjimui, užtikrino platų mokslinių kadrų parengimo užmojį. Mokslo tiriamųjų institutų, laboratorijų ir kitų mokslinių įstaigų skaičius TSR Sąjungoje padidėjo nuo 1,560 1939 metais iki 2,900 1952 metų pradžioje. Mokslinių darbuotojų skaičius per tą laiką padidėjo beveik 2 kartus. Valstybinės išlaidos mokslui vystyti 1946—1951 metais sudarė 47,2 milijardo rublių.

"Per pereitą laikotarpį buvo plačiai išvystytas kultūros-švietimo įstaigų tinklas miestuose ir kaimo vietovėse. Šiuo metu šalyje yra 368 tūkstančiai visų tipų bibliotekų. Palyginti su 1939 metais bibliotekų skaičius padidėjo daugiau kaip 120 tūkstančių. Metinis knygų tiražas pasiekė 800 milijonų egzempliorių ir palyginti su 1940 metais padidėjo 1,8 karto. Garsinių kino įrengimų skaičius miestuose ir kaimo vietovėse per laikotarpį nuo 1939 metų padidėjo beveik 3 kartus.

"Ypatingai svarbi ir neatskiriama tarybinės kultūros dalis yra literatūra ir menas. Mes turime stambius laimėjimus vystant tarybinę literatūrą, vaizduojamąjį meną, teatrą, kiną. Apie tat ryškiai liudija tai, kad daugeliui talentingų veikėjų šioje srityje kasmet suteikiamos stalininės premijos. Aukštas stalininės premijos laureato vardas suteiktas 2,339 literatūros ir meno darbuotojams.

"Tačiau būtų neteisinga dėl didelių laimėjimų nematyti stambių trūkumų vystant mūsų literatūrą ir meną. Reikalas yra tas, kad, nepaisant rimtų laimėjimų vystant literatūrą ir meną, daugelio kūrinių idėjinis-meninis lygis vis dar tebėra nepakankamai aukštas. Literatūroje ir mene pasirodo dar daug menkų, pilkų, o kartais tiesiog chaltūrinių (nerūpestingai apdirbtų) kūrinių, iškraipančių tarybinę tikrovę. Įvairiapusiškas ir kunkuliuojantis tarybinės visuomenės gyvenimas kai kurių rašytojų ir dailininkų kūryboje pavaizduojamas blankiai ir nuobodžiai. Nepašalinti trūkumai tokioje svarbioje ir populiarioje meno šakoje, kaip kinas. Pas mus mokama gaminti gerus filmus, turinčius didelę auklėjamąją reikšmę, bet tokių filmų vis dar maža tesukuriama. Mūsų kinematografija turi visus galimumus išleisti daug gerų ir įvairių kino filmų, bet šitie galimumai blogai išnaudojami.

"Reikia atsižvelgti į tai, kad idėjinis ir kultūrinis tarybinio žmogaus lygis nepaprastai išaugo, kad partija auklėja jo skonį geriausiais literatūros ir meno kūriniais. Tarybiniai žmonės nepakenčia pilkumo, beidėjiškumo, melo ir kelia aukštus reikalavimus mūsų rašytojų bei dailininkų kūrybai. Mūsų rašytojai ir dailininkai savo kūriniuose turi pliekti ydas, trūkumus, liguistus reiškinius, paplitusius visuomenėje, atskleisti teigiamuose meniniuose paveiksluose naujo tipo žmones visame jų žmogiško orumo grožyje ir tuo pačiu padėti ugdyti mūsų visuomenės žmonėse charakterius, įpročius, papročius, laisvus nuo kapitalizmo pagimdytų piktžaizdžių ir ydų. Tuo tarpu mūsų tarybinėje beletristikoje, dramaturgijoje, lygiai kaip ir kinematografijoje, iki šiol nėra tokių meno kūrinių rūšių, kaip satyra. Būtų neteisinga manyti, kad mūsų tarybinė tikrovė neteikia medžiagos satyrai. Mums reikalingi tarybiniai Gogoliai ir Ščedrinai, kurie satyros ugnimi išdegintų iš gyvenimo viską, kas yra neigiama, supuvę, apmirę, visa tai, kas stabdo žengimą pirmyn.

"Mūsų tarybinė literatūra ir menas turi drąsiai rodyti gyvenimiškus prieštaravimus ir konfliktus, mokėti naudotis kritikos ginklu, kaip viena iš veiksmingų auklėjimo priemonių. Realistinio meno jėga ir reikšmė yra ta, kad jis gali ir turi išaiškinti bei atskleisti aukštas eilinio žmogaus dvasines savybes ir tipiškus teigiamus jo būdo bruožus, sukurti ryškų jo meninį paveikslą, vertą būti pavyzdžiu ir sekimo objektu žmonėms.

"Mūsų dailininkai, literatai, meno darbuotojai, kurdami meninius paveikslus, turi nuolat atsiminti, kad tipiška yra ne tik tai, kas dažniausiai sutinkama, bet tai, kas kuo pilniausiai ir aštriausiai išreiškia duotosios socialinės jėgos esmę. Marksistiniu-leninniu supratimu tipiška anaiptol nereiškia kažkokį statistinį vidurkį. Tipiškumas atitinka duotojo socialinio-istorinio reiškinio esmę, o nėra tiesiog tai, kas labiausiai paplitę, dažnai pasikartoja, įprasta. Sąmoningas paveikslo perdėjimas, jo užaštrinimas nepašalina tipiškumo, bet pilniau atskleidžia ir pabrėžia jį. Tipiška yra pagrindinė sfera, kurioje reiškiasi partiškumas realistiniame mene. Tipiškumo problema visada yra politinė problema.

"Kilnus ir taurus uždavinys, iškilęs literatūros ir meno darbuotojams, gali būti sekmingai išspręstas tik su ta sąlyga, jeigu mes ryžtingai kovosime su chaltūra mūsų dailininkų ir literatų darbe, jeigu bus negailestingai išrautas melas bei puvėsiai iš literatūros ir meno kūrinių. Didžiojoje kovoje ugdant tai, kas nauja, kas šviesu, ir išraunant tai, kas aptriušę bei atmirę visuomeniniame gyvenime, milžiniškos pareigos tenka mūsų literatūros ir meno darbuotojam. Mūsų rašytojų, dailininkų, kompozitorių, kinematografijos darbuotojų pareiga—giliau pažinti tarybinės visuomenės gyvenimą, sukurti stambius meno kūrinius, vertus mūsų didžiosios liaudies.

"Draugai! Mes esame pasiekę didelius laimėjimus keliant tarybinės liaudies materialinę gerovę ir ugdant jos kultūrą. Bet mes negalime pasitenkinti tuo, kas pasiekta. Uždavinys yra—viso liaudies ūkio vystymo pagrindu užtikrinti tolesnį nenukrypstamą materialinio ir kultūrinio tarybinių žmonių gyvenimo lygio kilimą. Mūsų partija ir toliau nuolat rūpinsis maksimaliu tarybinių žmonių nuolat didėjančių reikmių patenkinimu, nes tarybinio žmogaus gerovė, tarybinės liaudies klestėjimas mūsų partijai yra aukščiausias įstatymas."

Toronto, Canada

Palaidojus nelaimėje žuvusį pažangų lietuvį

Kovo 13 d. 2 val. po pietų palydėjom į Park Lawn kapines ir palaidojom A. Rušėną, sulaukusį vos 52 metų amžiaus. Jo mirties istorija tokia:

Jis ir septyni kiti torontiečiai, susimetę į dvi mašinas, važiavo į Orangeville apylinkę medžioti. Bevažiuojant linkui Orangeville miestelio įvyko nelaimė, automobilius, kuriame važiavo A. Rušėnas, susimušė su kitu automobilium, važiavusiu į priešingą pusę. A. Rušėnas buvo taip sunkiai sužeistas, kad neatlaikė. Po devynių dienų kankinimosi Orangeville ligoninėje jis mirė.

Kadangi jis priklausė prie Toronto lietuvių organizacijų, buvo pažangus, draugiškas žmogus, tai torontiečiai skaitlingai lankė jį pas graborių ir dalyvavo laidotuvėse. Taipgi nemažai jo pažįstamų buvo atvykę ir iš toliau.

Ant kapinių paskutinio atsisveikinimo kalbą pasakė Z. Janauskas, nušviesdamas jo gražų gyvenimą ir gerus santykius su visais.

Jis paliko nuliūdime žmoną Akvilę ir du sūnus, Praną ir Joną, 16 ir 9 metų amžiaus.

"L.B."

Cleveland, Ohio

Įspūdžiai iš OKGS konferencijos

Prašalintas iš konferencijos nepageidaujamas sutvėrimas. Kada Ohio Komiteto Ginti Sveturgimius pirmininkas Kenneth Gemmill atidarė konferenciją ir pradėjo aiškinti jos tikslą, vienas iš delegatų pertraukė pirmininko kalbą, pareikšdamas, kad pirmiausiai, iki pradėsime konferenciją, privalome prašalinti iš konferencijos nepageidaujamą asmenį, kurs yra Clevelando katalikų diocezijos organo "Catholic Universe Bulletin" reporteriu. Bet jo užduotis yra pakenkti kiekvienos progresyvės organizacijos didesniam veikimui. Jis stengiasi, aiškintojas tęsė, išprovokuoti tas organizacijas, kad jos negautų svetainės ir per savo laikraštį apšaukia tas organizacijas esant komunistinėmis, o jų vadai esą tikri komunistai, ir paduoda jų vardus ir pavardes, su tikslu pastatyti tuos žmones į pavojų netekimu darbo dirbtuvėse.

Pirmininkas išklausęs skundo, paklausė delegatų, ką daryti su tuom žmogumi? Tuojau buvo duotas įnešimas, ir paremtas išvaryti laukan. Pirmininkui paprašius nubalsuoti rankų pakėlimu, tapo įnešimas priimtas vienbalsiai.

Tokių nepadorių darbų tam gaivalui galima priskaityti daugybę, bet čia suminėsiu dar du: butent, jis buvo vienas tų, kuris puolė slavų svetainės manadžerį, kad atsakytų svetainę, kurią LLD 15-ta apskritis turėjo parendavusi dėl LLD jubiliejinio banketo kovo mėn. 1950 metais. Bet manadžeriui atsisakius jų norą išpildyti, tas pats gaivalas sukurstė katalikiškus biznierius pulti su savo stormtruperiais jubilėjinį banketą ir sumušti draugą Antaną Bimbą.

Jo buvo aprašyta visa procedūra to užpuolimo katalikų buletine su visais pasigyrimais. Antra, tas pats nedorėlis buvo atsivedęs apie 30 jezuitų kolegijoje išlavintų stormtruperių, į Vincent Hallinan prakalbas baubimui, kada Hallinan kalbės per radio. Bet tas jo niekšiškas pasimojimas buvo laiku pastebėtas ir sulaikytas, ir dar turėjo nuostolių, nes jiems visiems reikėjo pasimokėti įžangos po 50c.

Konferencijos pirmininkas, apibudinęs tikslą ir kas yra pasibrėžta svarbaus nuveikti šioje trumpoje, vienos dienos konferencijoje, pakvietė pirmutinę kalbėtoją, kuri yra pasižymėjusi veikime tarpe bažnytinių moterų organizacijų, vadovaudama jų veikimą už taiką ir už lygias teises negrų žmonėms, Pauline Taylor iš Youngstown.

Pauline Taylor, įrodinėjo faktais, kaip Walter-McCarran įstatymas lygiai baltaveidžius sveturgimius, kaip ir Amerikoje gimusius negrus, pastato antros klasės piliečiais.

Amerika yra subudavota ant krikščioniškų pamatų, ji pasakė, ir už tai privalėtų respektuoti vedybinius ryšius. Bet paimkime tik vieną Leon Callow, kurį Walter-McCarran įstatymas atplėšia nuo jo Amerikoj gimusios žmonos ir nuo 9 Amerikoje gimusių vaikų, išsiunčiant į fašistinę Graikiją, kur jam gresia mirties pavojus. Kaip ta dalis Amerikoje gimusios šeimos galės žiūrėti į tą visą? Todėl visi: negrai, baltaveidžiai sveturgimiai ir Amerikoje gimę, sakė Pauline Taylor, privalo vieningai dėti pastangas atmetimui to visiems žalingo Walter-McCarran įstatymo, nes neprietelius negrų ir baltaveidžių svetimšalių yra tas pats neprietelius ir visų Amerikos darbo žmonių. O Walter-McCarran įstatymas yra tik priemonė nutildymui žmonių pasipriešinimo prieš nuolatos kylantį didesnį išnaudojimą ir už taiką.

Advokatas Jerome Land, kuris gina nuo išdeportavimo Leon Callow, sakė, kad Imigracijos Departmentas, pasiremdamas Walter-McCarran įstatymu, vis žiauriau ir žiauriau ima persekioti ir areštuoti sveturgimius išdeportavimui. Land parodė pavyzdį jo ginamo Callow, kuris privalėtų būti paleistas po kaucija, dabar yra priverstas atsisakyti nuo lankymo unijos ir kitų jo organizacijų susirinkimų ir net lankymosi pas savo draugus, sakė adv. Land. Ir jeigu Imigracijos Departmentas sužinotų, kad jo žmona yra radikalė, gali jį priversti išsikraustyti iš namų pas "geresnius" žmones. Už tai Callow negalėjo atvažiuoti į konferenciją. Iš 8 Ohio valstijoje paleistų po kaucija tik vienas atėjęs į konferenciją prasėdėjo, neištaręs nei žodžio, nors jis yra sumanus ir geras kalbėtojas.

Kada konferencija pasidalino į skyrius ("panels"), man teko dalyvauti gynimo skyriuje, kuriame pasirodė iš delegatų raportų, kad žydų tauta prisidėjo daugiausiai prie gynimo sveturgimių, sukeldama $4,000. Ukrainai jau turi sukėlę $1,000 ir yra pasižadėję sukelti dar $1,000. Kitos tautos sukėlusios po mažiau.

Įžymiausiu ir ryškiausiu kalbėtojum buvo kunigas Hill iš Detroito. Kun. Hill liepė stoti į kovą ir kviesti kitus atmušimui reakcijos puolimo, o kada susidarys didelė spėka, reakcija turės trauktis atgal. "O jūs, vieningai veikdami, nieko negalite nustoti kaip tik retežių." Pareiškė kun. Hill. "Aš skaitau Daily Workerį ir kas gali uždrausti man jį skaityti? Nes tai yra vienintėlis dienraštis, kurio raštais galima pasitikėti."

Visa kun. Hill prakalba buvo ryški ir atvira.

Aukas renkant lietuviai padarė didelį įspūdį, paaukodami daugiau už kitas tautas: nuo Lietuvių Komiteto tapo priduota $190, Mariutė Nikos atsinešusi puikų tortą sukėlė $12.18, ir nuo St. Petersburgo, Fla. LLD 45 kp. ir nuo tenai gyvenančių lietuvių Eva Simans prisiuntė pasveikinimą konferencijai su $30. Ir tas visas nuo lietuvių sudarė konferencijai auką $232.-18. Daug širdingiausių ačiu draugams ir draugėms iš St. Petersburgo už tokį gražų prisidėjimą prie apgynimo patekusių Walter-McCarran įstatymo aukomis.

Negalime praleisti nepadėkavoje ir Lietuvių Komiteto sekretoriui drg. J. Žebriui už jo vadovybę ir pastangas į tokį trumpą laiką sukelti tiek pinigų. J. Žebrys, tuom laiku turėdamas namuose pavojingai sužeistą žmoną, surado laiko ir šiam svarbiam darbui. Taipgi negalima praleisti netarus nuoširdaus ačiu ir draugijoms bei pavieniems, kurie taip duosniai aukavo.

Žydų mišrus choras padarė malonų įspūdį, sudainuodamas 5 dainas, tarpe kurių buvo ir "kolūkio daina."

Konferencija visa buvo įspūdinga ir daug nuveikė dėl atšaukimo Walter-McCarran įstatymo. Bet platesnį konferencijos raportą parašys kitas delegatas, nes mano girdėjimui nusilpus, kaipo reporteris iš didesnių konferencijų bei suvažiavimų jau esu kaip ir dingęs.

J. N. S.

Jei jūs norite parduoti namą ar biznį, paskelbkite Laisvėje, parduosite greit. Už paskelbimą kaina žema.

LIETUVIŲ KULTŪRINIO CENTRO REIKALAIS

Kovo 23 dieną Lietuvių Namo Bendrovės direktorių susirinkime gaspadorius Brazauskas raportavo, kad **O. Titanienės** ir **M. Kalvaitienės** 65 metų sukakties minėjimo ruošėjos **Ona Globičienė** ir **Mary Wilsonienė** pridavė Lietuvių Kultūrinio Centro paramai tame bankiete sukeltą sumą $144.00. Tai puiki parama.

Elena Jeskevičiūtė, pasižadėjusi pereitame Bendrovės šėrininkų suvažiavime paaukoti $100, dabar tą pažadą išpildė. Ji įrašė į Amžinųjų Garbės Narių skyrių savo mirusią motiną **Oną A. Jeskevičienę.** Tuomi ji pagerbė savo motiną ir suteikė Lietuvių Kultūriniam Centrui gražią paramą.

P. ir A. Dennis, Clifton, N. J., paaukojo Centro paramai $10.00.

Visiems Lietuvių Kultūrinio Centro rėmėjams širdingai ačiu.

Minėtame susirinkime direktoriai daugiausia svarstė, kaip sekmingiau suruošti Kultūrinio Centro naudai rengiamą parengimą balandžio 12 d. Nusitarta smarkiai jį garsinti.

Bendrovės direktoriai specialiai kviečia visus šios plačios apylinkės Kultūrinio Centro šėrininkus - rėmėjus šiame parengime dalyvauti ir taipgi savo gimines ir pažįstamus pasikviesti.

Iš Massachusetts valstijos atvyksta vaidintojai - dainininkai - muzikantai. Jie mums perstatys muzikalį veikalą. Tik svarbu turėti daug publikos.

Direktoriams buvo pranešta, kad per visą gavėnios laiką Liberty Auditorijoje buvo labai mažai parengimų. Tokiu būdu ir finansinė padėtis pasunkėjo. O bilų nemažai susidaro mokėti. Todėl finansinė parama Lietuvių Kultūriniam Centrui reikalinga.

Šiuo metu mūsų Centras turi tik 27 Garbės narius. Tai palyginamai mažas skaičius. Yra tokių, kurie pasižadėjo įsirašyti į tą skyrių, bet dar savo pažado neištesėjo. Kodėl laukiate? Garbės narių skaičių turėtume žymiai padidinti.

Visais šios įstaigos reikalais reikia rašyti sekamai: Liberty Auditorium, 110-06 Atlantic Ave., Richmond Hill 19, N. Y.

LNB Valdyba

Washington, D. C.

Nėra antisemitizmo

Progresyviška visuomenė pas mus vis žengia pirmyn. Nepaisant, kad reakcija be paliovos persekioja viską, kas progresyviška, kultūros ir apšvietos mylėtojai pasiryžę kovoti prieš tą tamsybę.

Skleidžiami neteisingi šmeižimai ir prasimanymai, kad būk už "geležinės uždangos" esąs išsiplėtojęs antisemitizmas, arba persekiojimas žydų tautos žmonių. Kad atmušti tuos biaurius melus ir išgalvotus gandus, buvo nutarta surengti prelekciją. Buvo sukviesti pažangiečiai, laisvę ir taiką mylinti žmonės. Buvo suruošta erdvioje salėje. Prisirinko daug publikos pasiklausyti prelegento-kalbėtojo. Prelekciją davė Mrs. Dora Taitelbaum, neseniai buvusi Europoje, kur ji aplankė Lenkiją, Vengriją ir Rumuniją. Grįždama iš ten nepamiršo aplankyti Izraelį.

Jos kalba buvo įdomi. Žmonės klausėsi atydžiai. Kalbėtoja nurodė, kad ji tuose kraštuose nerado ir nematė jokio antisemitizmo bei rasinio persekiojimo tarpe tarybinių žmonių. Jokio antisemitizmo ten ir negali būti, nes kiekviena tauta turi savo nacionalinę autonomiją, įskaitant ir žydų tautą.

Kalbėtoja sako: Ten žmogus negali išnaudoti žmogaus. Ten praktikuojamas obalsis "vienas už visus, visi už vieną."

Bet Izraelyje, kalbėtoja sakė, visai kitaip. Ten žmogus pardavinėja savo darbo spėkas. Jis priverstas ieškoti darbo. Išnaudojimas, skurdas ir tamsybė visur, kur tik nepažvelgsi. Mačiau, sakė, savo akimis, kaip ponia ant turgaus samdė merginą dėl namų darbo. Apčiupinėjo tos merginos muskulus, abejodama, ar bus pajėgi dirbti.

Po Mrs. Taitelbaum kalbos, buvo paprašyta aukų dėl išlaikymo progresyviškos spaudos ir žydų dienraščio "Morgen Freiheit". Atsilieipimas buvo šiltas. Tam tikslui sudėta virš tūkstantis dolerių.

Žmonės statė kalbėtojai daug klausimų. Visi gavo patenkinančius atsakymus.

Naudingai ir konstruktyviškai praleidome vakarą.

Steponas Joniškietis.

IŠ LIETUVOS

Automatai mėsos pramonėje

VILNIUS. — Mėsos pramonės įmonėse, aprūpinančiose savo gaminiais Vilnių, mechanizuojami gamybos procesai. Iš broliškųjų respublikų gauta eilė automatinių įrengimų, gaminančių įvairius patiekalus.

Mėsos kombinato kulinarijos ceche Vilniuje veikia koldūnų automatas. Jis sukonstruotas Leningrado mėsos kombinato specialistų A. Skripniko, N. Bogačiovo ir D. Usiko, kuriems už šį išradimą suteikta Stalininė premija. Per velandą automatas gali pagaminti ligi 600 kg. koldūnų. Šiuo automatu pagaminti koldūnai parduodami Vilniaus maisto parduotuvėse. Tame pat ceche veikia ir kotletų automatas. Per valandą jis gali pagaminti ligi 2,4 tūkstančio vienodo svorio ir formos kotletų.

Naujosios Vilnios mėsos kombinatas turi dešrelių automatą. Jis taip pat gali būti panaudotas ir dešrų gamybai.

Fakulteto ir įmonės bendradarbiavimo sutartis

VILNIUS. — "Lelijos" siuvimo fabrike buvo pasirašyta šios įmonės ir Vilniaus universiteto Ekonomikos mokslų fakulteto bendradarbiavimo sutartis. Aukštosios mokyklos dėstytojai ir studentai įsipareigojo padėti įmonei išaiškinti naujus gamybos rėžervus, stiprinti fabriko ekonomiką.

Ta proga fabrike įvyko mokslinė konferencija, skirta vidinės ūkiskaitos įdiegimo klausimams.

Norintieji pirkti biznį, namą ar ūkį, pajieškokite progų per Laisvę. Tikrai gausite daug pasiūlymų.

Ar Tamsta jau gavai Laisvei naują skaitytoją? Jei ne, tai pasirūpink gauti.

Knygos - Skaitykite - Žinokite

Naudokitės Nužemintų Kainų Proga

Amerikos Demokratijos Steigėjai

Joje rasite Jungtinių Valstijų Konstituciją su svarbiaisiais pataisymais. Atvaizdos žymiausių kovotojų už nepriklausomybę. Puslapių 320, kaina $2.00. DABAR TIK $1.50.

Lietuvių Tautos Atbudimo Pionieriai

Trumpos biografijos žymiausių Lietuvos patriotų. Parašė Dr. A. Petrika, puslapių 320, kaina $1.50, DABAR TIK $1.00.

Popiežiai ir Lietuvių Tauta

Tai rinkinys faktų, kuriuos privalo žinoti kiekvienas lietuvis. Parašė Prof. Pakarklis, puslapių 320, kaina $1.50, DABAR TIK $1.00.

Prisikėlusi Lietuva

Parašė Antanas Bimba, kaip po karo aplankė Lietuvą, puslapių 224, kaina $1.00, DABAR TIK 75c.

Žmogus ir Mašina

Puikus rinkinys faktų apie išradimus, su įdomiais paveikslais, sutaisė Dr. J. J. Kaškiaučius. Puslapių 240, kaina $1.50, DABAR TIK $1.00.

POEZIJA

Prošvaistės

Jono Kaškaičio—Dr. J. J. Kaškiaučiaus jaudinanti poezija ir trumpa autoriaus biografija. 256 puslapių, kaina $1.00, DABAR TIK 75c.

Usnynė

Teofiliaus Tilvyčio gražiausia kūryba, sielą žavėjanti poema, puslapių 160, kaina $1.50, DABAR TIK 75c.

Pavasario Godos

Stasio Jasilionio gražiausių eilių rinkinys, puslapių 256, kaina $1.00, DABAR TIK 75c.

APYSAKOS

Kelias į Laimę

Tik skaitydamas ją sužinosi kaip įspudinga, kai nekartą giliai atsidusdamas nubrauksi ašaras nuo savo blakstienų. Parašė Rojus Mizara, puslapių 368, kaina $1.50, DABAR TIK $1.00.

Mortos Vilkienės Divorsas

Tai apysaka, kuri veda istoriniu keliu Amerikos lietuvių kultūrinio, ekonominio ir politinio gyvenimo. Parašė Mikas Rasoda—Mizara, puslapių 314, kaina $1.00, DABAR TIK 75c.

Bernardo Gavelio Klaida

Baisių nelaimių ir erškėčių takai jauno lietuvio ateivio Amerikoje. Parašė Rojus Mizara, puslapių 350, kaina $1.50, DABAR TIK $1.00.

Ūkanos

Jauno lietuvio pastangos atsiekti profesijos, ekonominiai trūkumai, aštrus šeimyninis gyvenimas, politinės intrigos ir įvairios kitos bėdos ir vargai. Parašė Mikas Rasoda, pusl. 342, kaina $1.50, DABAR TIK $1.00.

Šliuptarniai

Dr. Jono Šliupo gyvenimas, jo darbai del lietuvybės ir kovos už laisvamanybę. Puslapių 650, kaina $5.00, DABAR TIK $4.00.

KNYGOS APIE SVEIKATĄ

Sveikatos Šaltinis

Daug naudingų patarimų apie sveikatą, nurodymai kaip gelbėtis pasireiškus kokioms paprastoms ligoms, kaip jas pažinti ir būdai jų prašalinimui. Parašė Dr. J. J. Kaškiaučius, pusl. 352. Kaina $2.50 (nėra nuolaidos).

Kaip Būti Jaunam Net ir Senatvėje

Patarimai senyviems žmonėms kaip užsilaikyti, kuomi maitintis, kad būti sveiku ir gyventi ilgą amžių. Parašė Dr. J. J. Kaškiaučius, puslapių 62, kaina 50c (nėra nuolaidos).

Pirmoji Pagalba Ligoje ir Nelaimėje

Nurodymai kaip gelbėti susižeidus, apslobus, staigiai viduriais apsirgus nėsant galimybės greit gauti daktaro pagelbos. Paduodama daug receptų. Parašė Dr. J. J. Kaškiaučius, pusl. 128, kaina $1.00, DABAR 60c.

Visos aukščiau suminėtos knygos gaunamos Laisvės knygyne. Kartu su užsakymais prašome prisiųsti ir pinigus.

LAISVĖ

110-12—ATLANTIC AVE., RICHMOND HILL, N. Y.

UŽBURTOJI SIELA

10-24-52 *Parašė ROMAIN ROLLAND* —103—

(Tąsa)

"O jei aš ten nenueičiau?.." Ji būtų sugebėjusi nusiųsti žodelį, atsiprašydama. Bet Markas, kuriam įgrisdavo būti vien tik akis į akį su motina, džiaugdavosi kiekviena dingstimi kur nors išeiti. Aneta nenorėjo iš jo atimti šį prasiblaivymą. Be to, ji pati sau atrodė kvaila... "Ką? Kas tave jaudina?.. Tai lyg blogas nujautimas... Neišmanėlė!" Racionalistinis protas, gyvenąs joje kartu su instinktais, kurie tuo visai nesirūpino, privertė ją gūžtelėti pečiais. Ji pabaigė savo tualetą ir, paėmusi savo sūnų po ranka, nuėjo pas Solanž.

Prietaringas instinktas, ilgai nelaukęs, gavo atsigriebti. Ir iš tikrųjų tai joks stebūklas, kad nujautimas išsipildo. Nujautimas tai yra pasiruošimas tam, ką žmogus bijo patirti. Taigi jis nėra joks burtininkas, jei jis apie tai praneša. Norint žaisti žodžiais, jį greičiau būtų galima pavadinti šaltinių suradėju*: artinantis prie šaltinio, virpulys įspėja, kad vanduo graužia žemės plutą.

Ant salono slenkščio Aneta pajuto įspėjimą; bet ji sutraukė antakius ir, kai tik įėjo, tuoj nurimo. Net pirmiau, negu Solanž ją su juo supažindino, ji vienu žvilgsniu apsprendė Filipą Viliarą: jis pasirodė jai antipatiškas. Jai pasidarė lengviau.

Filipas nebuvo gražus. Jis buvo mažas, kresnas, — kakta išgaubta viršum akių, stambūs žandikauliai, trumpa smaili barzda, plieno mėlynumo žvilgsnis. Labai susivaldęs, jis buvo šalto ir valdingo mandagumo. Sėdėdamas prie stalo šalia Anetos, jis sekė dvigubą pašnekėsį: bendrąjį pokalbį, kuriam Solanž pakrikusiai vadovavo, ir tą, kurį jis protarpiais vedė su kaimyne. Ir ten, ir čia jo kalba buvo trumpa, tiksli ir aštri. Niekados jokio svyravimo nei žodyje, nei mintyje. Juo daugiau Aneta jo klausėsi, juo darėsi jam priešiškesnė. Ji atsakinėjo, prisidengusi sausoku ir atokiu abejingumu. Jis atrodė neteikiąs didelės reikšmės jos žodžiams. Be abejo, jis sprendė apie ją pagal lėkštas Solanž pagyras. Jis buvo vos mandagus. Tai visiškai nestebino. Visi buvo įpratę į jo elgsenos staigumą. Bet Aneta ją kentė susierzinusi. Atrodydama nežiūrinti, ji iš šalies stebėjo ji bruožas po bruožo; ji nerado iš jų nė vieno, kuris jai patiktų. Bet bendras įspūdis nebuvo smulkių įspūdžių suma; ir kai ji ramiai užbaigė savo tyrinėjimą, ji vėl pradėjo nerimauti. Rankos mostas, raukšlės veide... Ji jo bijojo. Ji galvojo: "Kad tik jis manęs nematytų!"...

Solanž kalbėjo apie vieną autorių, turėjusį, pasak jos, talentą ašaroms.

— Gražus gabumas! — tarė Filipas. — Gyvenime ašaros ir taip jau nebrangios. Bet mene aš nežinau nieko šlykštesnio, kaip jų supylimas į butelį.

Ponios suklego prieš. Ponia Viliar sakė, kad ašaros yra vienas iš gyvenimo malonumų, o Solanž jas laikė sielos papuošalu.

— Tai va, o jūs, jūs nesipriešinate?— pakėlusė jis Anetą. —Ar ir jūs apsirūpinate jomis pas tiekėją?

— Man užtenka savų, — tarė ji, — man nereikalingos svetimos.

—Jūs gyvenate savo ištekliais?

— Gal jūs turite priemonių mane nuo jų atpalaidoti?

— Būkite kieta!

— Mokausi! — atsakė ji.

Jis žvilgterėjo į ją iš šalies.

Kiti vis dar liejo savo jausmus.

— Žiūrėkit, —tarė Filipas Anetai,— štai žmogelis, kurį reikės to išmokyti!

(Jis skersa akimi parodė Marką, kurio judrus veidas naiviai išreiškė įvairius jausmus, kurių priežastimi buvo gražioji ponia Viliar, sėdinti šalia jo.)

— Bijausi, — tarė Aneta, — kad tik jis nebūtų per daug į tai pasinešęs.

— Tuo geriau!

— Tuo geriau tiems, kurie yra ant tako?

— Tegul jis žengia per juos!

— Jūs apie tai kalbate perdaug laisvai!

— Jums lieka tik pasitraukti.

— Tai būtų prieš prigimtį.

— Tai jau ne, prieš prigimtį yra tik per daug mylėti.

— Savo vaiką?

— Vis tiek kas bebūtų, o ypač savo vaiką.

— Aš jam reikalinga.

— Pažiūrėkit į jį! Ar jis apie jus galvoja? Jis jus paneigtų dėl suvalgyto trupinėlio iš mano žmonos rankos.

Anetos pirštai susigniaužė ant staltiesės... O! kaip ji jo nekentė!.. Jis pamatė jos pirštus...

— Aš ne tam jį sukūriau, kad nuo jo atsisakyčiau, — tarė ji.

— Jūs visai jo nesukūrėte, — atsakė jis. — Jį sukūrė gamta. Ji pasinaudojo jumis ir po to jus atmeta.

— Aš nesiduodu atmetama.

— Tada mūšis?

— Mūšis!

Jis pažvelgė jai tiesiai į veidą.

— Jūs būsite sumušta, — tarė jis.

— Aš tai žinau, visados taip būna. Bet nesvarbu! Žmogus vis tiek kaunasi.

Po šaltumo kauke jos akys šypsojosi iššaukiamai. Bet mėlynas ano žvilgsnis jas perskrodė vienu kirčiu. Ji išsidavė.

Filipas buvo smarkuolis. Smarkumas buvo jo genijaus dalis. Jis pareikšdavo jį ir savo klinikoje, savo perkūniškose diagnozėse, rankos tikslume operacijų salėje, ir savo gyvenimo veiksmuose, ir savo sprendimuose. Papratęs vienu žvilgsniu skaityti kūno gelmes, jis čia pat suprato Anetą visą, — Anetą, jos aistras, jos išdidumą ir jos nerimą, jos temperamentą ir jos galingą prigimtį. Ir Aneta pasijuto sugauta. Kai šalmas nukrito, antkaktis nusmuko, ji, skausmingai išėlusi, savo priešo akims galėjo tik sustingusius šarvus parodyti. Kadangi jai suspaudė širdį, ji dabar jau žinojo, kad priešas yra čia pat. Priešas? Taip, meilė... (O! lėkštas žodis, taip toli nuo žiauriosios jėgos!..) Suvokusi jame staigiai pabudus susidomėjimą, ji priešpastatė tik pašaipišką šaltumą, kuris blogai pridengė jos neapykantą. Tai reiškė galutinai save išduoti. Ji buvo perdaug tiesi, perdaug jausminga. Ji negalėjo apsimesti. Netgi jos priešiškumas ją rodė visą iki pat gelmių. Filipas buvo vienintelis, kuris tai matė. Jis jau nebebandė atgaivinti pašnekėsį; jis jau pakankamai žinojo; ir atsainiai pasakodamas iš savo šiurkščios patirties vieną tų istorijų, karčių ir juokingų, jis matavo žvilgsniu tą, kurią jis pasiims.

Nė vienas iš dalyvavusių nieko nepastebėjo. Muton-Švalije gailėjosi matydami, kad Aneta ir Filipas nejaučia vienas antram jokio prielankumo: tarp tų dviejų charakterių nebuvo nieko bendra. Be to, suvesdami Anetą su Viliarais, jie ir galvojo tik suartinti Anetą ir ponią Viliar: "jos buvo viena antrai sukurtos"; ir čia jiems buvo malonu matyti, kad jie neapsiriko.

Noemi Viliar buvo puiki kreolė*; kaulai smulkūs, kūnas putlus ir auksiniai gelsvas kaip kepto balandžio, akys kaip stirnos, nosis plona, skruostai liesi, nasreliai atsikišę, lyg pasiruošę grobti; jaunos, apskritos ir gražios, neslepiamos krūtys, rankos gležnos, liemuo plonas, koja mažytė, sąnariai švelnūs. Ji vaidino moterį-vaiką, su savo įkarščiais, ilgesiais, užmojais, juokais, ašaromis ir šveplais žodžiais. Ji atrodė trapi, ekspansyvi, jautri, ne perdaug protinga. Bet iš tikrųjų buvo visiškai priešingai. Stipraus proto ir gašli, sausa ir aistringa, viską stebinti, viską apskaičiuojanti, nepavargstanti, nesulaužoma, trapi, taip, bet kaip nendrė, kuri sulinksta ir — švyst! — užkerta, po trapiu emaliu su lipdyta iš kalkių ir smėlio (ji viena tegalėtų pasakyti, kiek pareikalauja energijos šis švelnus blizgėsys). O protingumo ji būtų galėjusi net parduoti: ji dar turėjo jo banke; bet ji naudojosi juo tik vieninteliam ją dominusiam dalykui: savo vyrui, kurį ji pavydulingai saugojo. Tai buvo tarpusavės protinės meilės ir jausmų vedybos — gašlumas ir tuštybė.

*Sourcier (pr.) — žmogus, kuris metalinės lazdelės pagalba suranda vandens gyslas; Sorcier (pr.) — raganius, burtininkas. Abu žodžiai fonetiškai skamba labai panašiai.

* Kreolė (Creole pr.) — europietė, gimusi prancūzų kolonijose.

(Bus daugiau)

HAVANA, CUBA

Tąsa įspūdžių

Vakar kalbėjome apie Morro Castle ir Hotel Nacional. Tarpe jų skirtumas kaip tarpe pragaro ir dangaus. Kodėl sąlygos gyvenimo tarpe žmonių tiek daug skiriasi? Jūs pagalvokite.

Šiandien aplankiau vieną iš visai mažai pasilikusių Havanoje lietuvių šeimų. Tėvas, motina, ir 20 metų dukra sudaro tą šeimą, — jei nepriskaitysime balto šuniuko ir rudo katuko. Iš visų būtų penki.

Žmonės dar tik vidurinio amžiaus ir, pagal Cubos gyvenimo sąlygas, vidutiniai gyvena. Dukra jau mokytojauja vienoje Havanos mokykloje. Vakarais dar lanko mokyklą ir ji pati, ir siekiasi aukštesnio mokslo. Ji labai gerai kalba lietuviškai ir angliškai. Ji gimusi ir augusi Cuboje, bet nepanaši į kubietę: aukšta, liekna, mėlynakė ir geltonkasė lietuvaitė, mandagi ir inteligentiška. Tėvai gali labai pasididžiuoti, išauginę tokią dukrą. Tėvas yra siuvėjas. Jis man sakė, kad depresijos laikuose gaudavo tik 15 centų už pasiuvimą siūto. Dabar gaunąs du dolerius su puse.

Matote, kuomet dukrelė dar buvo kūdikis ir mokestis už darbą buvo žemiausia, tai žmonės vargo ir kentėjo. Jie matė visko—šilto ir šalto, juodo ir balto. Bet visgi mergaitę mokino. Ir jųjų dukra jų nesuvylė. Dabar jinai jų didžiausias turtas.

Tie žmonės iš Lietuvos, rodos, nuo Marijampolės. Jie paliko Lietuvą jau Smetonai viešpataujant. Negalėjo gauti kvotos į Ameriką, tai laikinai, kaip jie tuomet manė, ant mažos salelės apsistojo. Bet jau virš 20 metų, o jie dar vis, kaip ir visi kiti Cubos lietuviai, tebėra kelionėje į Ameriką.

Kas link tėvų, jie nelabai nė paiso, ar baigs tą kelionę. Jie gražiausias savo gyvenimo dienas praleido tarpe karštų Havanos mūrų, tropiškos saulės negailestingoje kaitroje. Dukra norėtų baigti kelionę, kadangi ji ant Cubos salos, kaip paukštė klėtkoje uždaryta: per mažai progų jos gabumus tinkamai išnaudoti. Bet ar jai pasiseks, sunku pasakyti.

Aš jiems labai dėkingas už jų pastangas parodyti man įdomias istorines vietas, kadangi jie visi ispaniškai puikiai kalba ir yra gerai susipažinę su tuo miestu. Tropical parką, Prados gatvę, Malecon pajūrį ir daugybę kitų įdomių vietų jie man parodė.

Vieną kartą važiuojant pro kapines, šeimininkė atsiduso ir išsitarė: "Jau daug mūsų draugų čia guli. Jie jau niekuomet nebaigs kelionės į Ameriką."

Nejauku buvo atsiskirti su nuoširdžiais tautiečiais. Bet juk negali būti visuomet, taip sakant, "Šventas Jonas". Jau ir man reikės grįžti prie savo pareigų.

Jei grįžtant ką nors svarbesnio patėmysiu, tai dar vieną ir jau paskutinį šiam kartui straipsnelį parašysiu.

Klajūnas.

Pittsburgh, Pa.

Kaip teisėjas buvo pakliuvęs bėdon

Pittsburgho laikraščiai užpildyti žiniomis ir paveikslais apie vieną "garsų" teisėją, teisėją Musmanno. Ir sulyg tų laikraščių, tai pirmas toksai įvykis Pennsylvanijos valstijoje, kad valstijos Aukščiausio Teismo teisėjas būtų kaltinamas kriminališku prasižengimu.

Štai kaip tas skandalas prasidėjo: Kokis tai laikas atgal Clairton miestelio (prie Pittsburgho) majoras John J. Mullen susekė vagystėje to miestelio du konsilmanu, Caesar Ricci ir Ernest Duquene, kurie paslaptingai pardavė miesto anglies už $1,000.00 dėl anglies kontraktoriaus Fred J. Fiore. Tie visi sukčiai buvo patraukti teisman per majorą Mullen. Teismas surado juos kaltais ir nubaudė kalėjimu.

Bet laike teismo štai kas išėjo į viršų: Pennsylvanijos Aukščiausio Teismo teisėjas Musmanno darė visas pastangas, kad išgelbėjus nuo teismo tuos tris sukčius, kviesdamas pas save ir asmeniškai atsilankydamas pas majorą Mullen, kad jis ištraukių tą bylą ir neliūdytų teisme prieš to miestelio konsilmanus. Teismui užsibaigus, distrikto prokuroras Mallone patraukė į teismą teisėją Musmanno, kaipo kriminališkai prasižengusį prieš teismą, už bandymą atkalbinti liudininką nuo liūdymo teisme. Kovo 17 d. pas aldermoną Thomas G. Davis, Jr., Musmanno buvo surastas kaltu ir sulaikytas dėl "grand jury", nors jį tenai gynė keturi advokatai. Musmanno turėjo sėdėti skvajero ofise per kelias valandas, koi buvo gautas iš teismo per teisėją Ellenbogen "habeas corpus" ir kaucijos $300 paliuosavimui.

Kad išgelbėjus nuo "grand-jury", net 3 teisėjai (William J. McNaugher, Henry Ellenbogen ir Henry O'Brien) per tris dienas Musmanno bylą svarstė. Žinoma, jie turėjo savo kolegą surasti "nekaltu" ir išgelbėti nuo "grand jury" ir teismo.

Šiandien, kovo 22 d., visuose Pittsburgho laikraščiuose tilpo tos nekaltybės per tuos tris teisėjus paskelbimo tekstas.

Taip, teisėjas Musmanno nemato prasikaltimo niekšų, bet jis mato didelį prasikaltimą tų, kurie tą visą brudą kelia į viršų. Tuos jis persekioja ir kiša į kalėjimus, ir be teismo laiko kalėjime.

Kaip blaivam piliečiui gali atrodyti tokis teisėjų elgimasis? **V. B.**

Irgi patarimas: "Vietoje skandinti savo vargus degtinėje, kodėl pačiam nenusiskandinti?"

Dedham, Mass.

JOHN BARRIS

PRISIMINIMAS

Liūdnas pavasaris, vasara ir žiema atnešą atnaujintą širdies skausmą. Kovo 30 d. šių metų sueina vieneri metai kaip mūsų brangus 'paputis' John Barris guli po žeme. Ašaras nusišluostome, bet širdis neatsileidžia nuo skausmų.

Prisimena mums visi draugai ir giminės, kurie taip širdingai atjautė mums nelaimėje. Tada ir dabar dar atsidustame su "amžina atilsį."

Mūsų 'paputis' buvo visų mylimas, nes jis buvo ne tiktai pavyzdingas šeimos vadas, bet ir pavyzdingas pažangaus darbininkų judėjimo rėmėjas ir veikėjas. Jis mylėjo muziką, dainas, vaidinimus ir viską, kas kultūringa, kas naudinga darbo žmonėms. Todėl Jono Barriso mirties metinę sukaktį prisimename su liūdnu apgailestavimu — prisimena visos apylinkės organizacijų veikėjai ir veikėjos, o labiausia Jono Barris šeima.

Žmona—Mary Barris
Duktė—Helen Barris
Sūnus—Richard Barris.

BINGHAMTON, N. Y.

Šiuos žodžius rašant užėjo gera Laisvės ir Vilnies dienraščių rėmėja draugė Augustina ir sako: Še du doleriai, pasiųsk į Laisvės $8,000 fondą. Dar pridėjo 20c. persiuntimo lėšoms. Mažai yra tokių gerų spaudos rėmėjų, kaip Augustina. Jos nereikia nei prašyti, ji pati pasiūlo ir kitus dar paragina aukoti.

Labai dėkui jums, drauge, taipgi ir visiems kitiems už aukas. Viso su tais dviem doleriais buvo gauta $11.

Kovo 19 d. draugė Veronika Kapičiauskienė "selebravo" kartu su Juozais savo gimtadienį. Ji paaukojo per į Laisvės fondą. Šie pirmybas jau pasiųsti pirmiau, bet au nebuvo paskelbta. Veronika, dar aukojo ir Vilnies bazarui $1. Ji savo gimtadienį praleido linksmai ir gavo gražių dovanų nuo dukros Adelės ir draugių bei draugų. Velinam jums, drauge Veronika, sulaukti dar daug tokių linksmų gimtadienių.

Į Laisvės fondą aukojo dar šie asmenys: I. ir H. Viežiai $5 ir Ona Willius $3.

Su pirmiau pasiųstais drg. M. Kazlauskienės $5, viso jau bus minėtam fondui sudėta $25. Dar yra visa eilė žmonių pasižadėjusių aukoti. Manau, kad ir jie savo pažadą išpildys.

A. Dagilio poezijos rinkinį užsiprenumeravo I. ir M. Lužinai, pasimokėdami $1. Su pirmiau pasiųstais $39, dabar viso bus $40, per mūsų LLD 20 kp. Moterų Klubą pasiųstų iš mūsų miesto. Dėl Vilnies bazaro taipgi pasiųsta $14. Vardai tilps Vilnyje.

Taigi, mes moterys darbuojamės, — kas su aukomis, kas su darbu. **J. K. Nelesh.**

Jei Tamsta dar neprenumeruoji, dienraštį Laisvę, tai tuojau užsisakykite. Jis kasdieną atneš jums į namus svarbiausias žinias iš viso pasaulio.

Philadelphia, Pa.

HELP WANTED—MALE

BILLING CLERK
Motor Freight Term
North East Section
Will break in a fast, accurate typist. Prefer one desirous of and capable of learning rating. 2 P. M. to 11 P. M. Monday thru' Friday.
See **Mr. Gordon.**
Needs Express
Castor Ave. & Belgrade St.
(57-63)

MACHINE OPERATORS. Also needed HELPERS. Experienced required. Steady work; good working conditions. Apply in person or phone **Mr. Brunell.**
STANDARD DIE SUPPLY CO.,
35 Central Ave. Paoli 3132.
(60-63)

JEWELERS. Skilled bench men, Needed for all types of Jewelry Good working conditions. Steady work. Apply in person.
S. LESSE & SONS
1316 Arch Street.
(58-64)

MACHINIST. Die Repair and small tools. Experienced. Steady work; good working conditions. Apply in person. See **Mr. Ball.** J. STORTZ & SON, 210 Vine Street.
(55-61)

Baltimore, Md.

Help Wanted Female

BANK POSITIONS. Several young ladies to work in our bookkeeping and proof department, no experience necessary; pleasant working conditions. For interview call PL. 7141.
(56-59)
CLERK TYPIST
(60-67)

MATTHEW A. BUYUS
(BUYAUSKAS)
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS
426 Lafayette St.
Newark 5, N. J.
MArket 2-5172

CHARLES J. ROMAN
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS
Liūdėsio valandoj kreipkitės prie manęs dieną ar nakti, greit suteiksime modernišką patarnavimą. Patogiai ir gražiai moderniškai įruošta mūsų šermeninė. Mūsų patarnavimu ir kainomis būsite patenkinti.
1113 Mt. Vernon St., Phila., Pa.
Telefonas Poplar 4110

New Yorko ir Apielinkės Žinios

Mokytojų ir mokyklų reikalu konferencija

Kovo 28-tą, Hotel Commodore, New Yorke, įvyks Mokytojų Unijos ir visų susidomėjusių padėtimi mokyklose organizacijų atstovų konferencija.

Greta kitų svarbiųjų programos punktų, bus įteikimas metinio pažymio daugiausia nusipelniusiam gynime akademinės laisvės asmeniui. Gavėjų šiemet parinktas Dr. Alexander Meiklejohn.

Mirė

Frank Bruman, gyvenęs New Yorko mieste, mirė kovo 20 d. Palaidotas 24-tą.

Velionis kilęs Lietuvoje iš Dzūkijos krašto. Sakydavosi esąs bene iš vieno kaimo su daktaru Repšiu. Buvo LDS 159-tos kuopos narys. Dirbo plačiai pasklidusių po miestą automatinių kafeterijų firmos Horn & Hardart centrinėje virtuvėje. Seniau dirbo Philadelphijoje, o paskiau iš ten perkeltas į New Yorką.

IO smerkė Dewey už kapojimą algų

Morris Iushevitz, New Yorko CIO Tarybos sekretorius, pasmerkė gubernatoriaus Dewey pateiktąjį miesto finansams planą kaipo algų kapojimą.

Jis taip pat kritikavo ir miesto valdžią, kad nepateikė savų pasiūlymų prieš tą algų kapojimą. Ta neva ekonomija, kurią žada miesto valdžia vykdyti sumažinimu patarnavimo miesto gyventojams, yra "paikas" dalykas, sako jis. CIO tam priešinsis.

Kaip greit išryškės, ką miesto valdžia mano daryti, CIO Taryba susirinks pateikti savo programą.

Pajieškojimai

Paieškau draugo Petro Masuko. Kadaise gyveno Montello, Mass., ir buvo vedęs Matildą Sipul. Taipgi paieškau Jono Sipul, kuris taipgi gyveno Montelloj. Jų pačių ar apie juos žinančių prašau kreiptis šiuo antrašu: Mr. F. R., 11841 Eggleston Ave., Chicago, Ill.
(57-61)

Dr. A. Petrika
DANTŲ GYDYTOJAS
221 South 4th Street
BROOKLYN, N. Y.
Tel. EVergreen 7-6868
VALANDOS:
9—12 ryte; 1—8 vakare
Penktadieniais uždaryta

TONY'S
UP-TO-DATE
BARBER SHOP
ANTANAS LEIMONAS
Savininkas
306 UNION AVENUE
Brooklyn N Y
Gerai Patyrę Barberiai

PEIST LANE DRUGS, Inc.
405 So. 4th Street
Cor. Hewes St.
Brooklyn, N. Y.
Visoki vaistai, kosmetikai, kūdikiam reikmenys, įvairūs daiktėliai, ligonių kambariui reikmenys —už griežtai žemas kainas
MAX PEIST, Ph. G.
Receptų Specialistai:
EDWIN LANE, Ph. G.
Tel. EV. 7-6233

Pasimatykime šį sekmadienį Liberty Auditorijoje

Kovo 29-tą (rytoj) įvyks tas gražus pavasarinis Laisvės koncertas. Kviečiame visus dienraščio skaitytojus, rėmėjus ir prietelius.

Programa prasidės 3 val. Po programos turėsime bufetą su geromis vaišėmis. Pasikalbėsime dienraščio reikalais. Ta pat proga draugiškai ir linksmai praleisime popietį. Ateikite!

Iki pasimatymo!

Naujasis N. Y. rendoms įstatymas

Tuojautinis pakėlimas rendų 15 procentų liečia apie 800,000 apartmentų New Yorko mieste ir apie 200,000 kituose miestuose šioje valstijoje. Juo einant, savininkai gali pakelti tiek procentų visiems tiems butams, kurie nėra po kontraktu. Ir visiems tiems, kuriems renda nebuvo pakelta nuo 1943.

Naujai gavusieji butą gali nemokėti to priedo, jeigu jie žino ir galėtų įrodyti, kad pirm jų gyvenusysis jau buvo davęs tokį priedą. Pakėlimas rendos uždedamas ant buto, ne ant asmens. Bet negalint įrodyti to buvusio pakėlimo, reikalaus tą pakėlimą mokėti pradedant gegužės 1-ma. To nepadariusius leista šalinti iš buto—eviktuoti.

Visi 1 ir 2 šeimų namuose po balandžio 1-mos pasiliuosavę butai iškontroliuojami. Bile koks butas, kuriame pats savininkas išgyveno virš metus laiko, gali būti išrenduojamas jau nekontroliuojama kaina. Tačiau to negalės daryti su tuo butu, iš kurio būtų buvęs eviktavęs rendauninkus bėgiu paskiausių dvejų metų.

Atsisakęs liūdyti Brookiyno grand džiūrei praėjusioje raketo byloje, buvęs detektyvas James J. Breslin už tai tapo nuteistas vienerius metus kalėti.

Rosenbergams gelbėti mitingas Carnegie Hall

Komitetas Rosenbergams Gelbėti rengia masinį mitingą šio sekmadienio vakarą, kovo 29-tą, Carnegie Hall, 154 W. 57th St., New Yorke. Pradžia 8:30. Įžanga $1 ir $1.50.

Gauti žymūs kalbėtojai: Dr. Bernard Loomer iš Chicagos, Dr. Kenneth Ripley Forbes iš Philadelphijos, Boston Chronicle laikraščio redaktorius William Harrison iš Bostono, veikalo "The Jackie Robinson Story" žvaigždė Ruby Dee. Ir bus koncertinė programa.

Mitingo vyriausiu šūkiu bus prašyti Rosenbergams pasigailėjimo, kad mirties bausmė būtų panaikinta.

Majoras nusileido gubernatoriui

Majoras Impellitteri praėjusį pirmadienį paskelbė, kad jis nusprendė priimti gubernatoriaus Dewey pasiūlymą—naują Transit Authority. To priėmimas, aprokuojama, važiuotės linijų vartotojams kainuos mažiausia 10 centų daugiau už fėrą.

Pasitvirtino tas, ką darbiečiai ir kiti pažangieji sakė, kad majoras tik vaidino neva priešą kėlimui fėro. Jis prieš tai niekad rimtai nekovojo ir dabar greit pasidavė.

Užrašyk Laisvę Savo Draugui.

Transportininkų reikalavimai

CIO Transport Workers Unijos Lokalo 100 vykdantysis komitetas susirinks ateinantį šeštadienį svarstyti unijos pasiūlymus miesto valdžiai. Vyriausiais reikalavimais yra:

Apsauga darbo ir sąlygų 54,000 darbininkų, kurių ateitis tapo nesaugi po gubernatoriaus Dewey ir jo kontroliuojamo Valstijos Seimelio tarimo apsunkinti miesto gyventojus finansiniai.

Apsaugoti pensijų ir ilgo išdirbio teises.

Po 25 centus mokesties priedo atpildui už pabrangusį pragyvenimą.

Skundams ir nesusipratimams spręsti mašinerijos, kuri apsaugotų narius nuo neatsakingų Transportacijos Tarybos veiksmų, koki tapo pasiūlyti praėjusią savaitę.

Derybų už naują kontraktą vieton to, kuris užsibaigs liepos 1-mą naujajam Transit Autoritetui užimant vietą.

Pripažinti uniją.

Unija pareikalavo, kad patsai gubernatorius Dewey tartųsi su transportininkais dėl to visko. Jie pareiškia, kad jis yra atsakingas už tas naujas problemas ir dėl to jisai turėtų būti atsakingas jas išspręsti.

Filmos-teatrai

Veikalas "The Big Deal"

Pažangaus teatro grupė New Playwrights stato tuo pavadinimu veikalą Yugoslavų salėje, 405 W. 41st St., New Yorke. Šiuo tarpu vaidina ketvirtadienių, penktadienių ir šeštadienių vakarais.

* * *

Stanley Teatre

Teberodoma "Concert of Stars," meno filma. Ir yra naujai atvežta apie Staliną ir naujuosius tarybinės valstybės pareigūnus. Filma spalvinė.

* * *

Radio City Music Hall

Pradėjo naują programą. Rodo "By the Light of the Silvery Moon." Scenoje spektaklis religine tema "Glory of Easter."

* * *

Roxy Teatre

Rodo "Melody Time" ir yra aktai scenoje

★

Capitol Teatre

Septinta savaitė rodoma "Moulin Rouge."

★

Victoria Teatre

Vis dar rodo jau ilgai ten išbuvusią "Come Back, Little Sheba."

Atsipirkinėjęs unijos pinigais

New Yorke tapo areštuotas Allan J. Bradshaw, sausio 31 d. pabėgęs iš Kalifornijos, kaipo išeikvotojas unijos iždo.

Bradshaw teisinasi blogų norų neturėjęs. Visa bėda buvusi, kad jis pakeitęs vardą. Jis originaliai buvęs William F. Schneider. Po tuo vardu pabėgęs iš armijos 1928 metais ir atbuvęs 5 metus kalėjimo. Išėjęs, pakeitęs pavardę, tikėdamasis taip laimingiau gyventi. Ir gyvenęs laimingai. Apsivedęs. Susilaukęs šeimos. Turėjęs gerą darbą, draugų ir jų pasitikėjimą. Bet vieną dieną pas jį užėję du asmenys, kuriuos jis pažino kalėjime. Prasidėję reikalavimai ir davimai pinigų iš unijos iždo atsipirkimui, kad neišduotų jo sekreto. Po to nusprendęs pabėgti.

Įdomu, tačiau, kad jam tas noras pabėgti neužėjo pradžioje, kol neišeikvojo net $103,000.

Mūsų valdininkai, atrodo, jam patikėjo. Į jo prašymą nesiųsti atgal Kalifornijon kreipė dėmesio, pasiuntė tos valstijos valdžiai prašymą ten negrąžinti. Bradshaw sakosi neturįs spėkų susitikti žmoną, vaikus, draugus, kurie nežinojo apie jo praeitį nei apie jo dabartinį poelgį.

RICHMOND HILL
STEPHEN
LAIDOTUVIŲ ĮSTAIGA
VI. 3-9268 AP. 7-8340

KONCERTAS

Rengia Laisvės Bendrovė pasilinksminimui pavasario džiaugsmu. Geri bufeto užkandžiai ir nepaprastai graži programa, kurią duos:

LEON YONIK, baritonas SUZANA KAZOKYTĖ, sopranas

AIDO CHORAS, vad. MILDRED STENSLER
ŠOKIKIŲ GRUPĖ, vad. RUTH BELL
JONAS VELIČKA duos smuiko solų.
FRANK BALEVIČIUS, akompanistas.
MERGINŲ KVARTETAS, vad. B. Sukaskienės

Sekmad., Kovo-March 29

Prasidės 3 val. dieną. Užkandžiai po programos.

Įžanga nemokama. Prašome nesivėlinti.

Liberty Auditorium
110-06 Atlantic Ave., Richmond Hill, N. Y.

Kviečiame iš visos plačiosios apylinkės atsilankyti į šį gražų parengimą. Pasinaudokit puikiu koncertu ir nepaprastai įdomia programa. *Reng. Komisija.*

VIrginia 9-6125
PETER GUSTAITIS, JR., M. D.
MODERNINĖS MAŠINOS VIDUJINIŲ LIGŲ TYRIMUI
2-3; 6-8 P. M. By Appointment Except Thurs. & Holidays
87-20 85th Street WOODHAVEN, L. I., N. Y.

PETRAS KAPISKAS
IR
VINCAS SODAITIS
Užlaiko puikų
BAR & GRILL
32 Ten Eyck St. Brooklyn, N. Y.
Telephone EVergreen 4-8174

REIKALINGI DARBININKAI — HELP WANTED

NEW YORK
MALE and FEMALE

OPERATORĖS
Patyrusios prie hemstitching ir plain stitch, dirbti prie nosinių. Nuolatinis darbas, gera mokestis. Kreipkitės:
HELMAR MFG. CORP.,
652 Hudson St., N.Y.C.
(14th St. vicinity, at 9th Ave.)
Tel. ORegon 5-7862
(58-62)

REIKALINGOS OPERATORĖS
Patyrusios ant vaikų suknelių. Sekcijų darbas. Savaitinis darbas. Gera mokestis. Kreipkitės:
NANCY ANN KIDDIEWEAR
4411 — 3rd Ave., Bronx, N. Y.
(Arti 181st Street)
(59-65)

REIKALINGA MANIKIURISTĖ
Mergina mokanti leg waxing, facial, pedicuring, shampooing ir t.t. Pilnam ar daliai laiko. (Uždaryta pirmadieniais). Gera mokestis. Puikios darbo sąlygos. Kreipkitės:
ROBERT WATSON
29-02 Francis Lewis Blvd.
Flushing, L. I.
Telefonas IN. 3-2255
(57-59)

OPERATORĖS
Patyrusios prie Baby Caps. Nuolatinis darbas, gera mokestis, progos pakilimui. Kreipkitės:
LITTLE FOLKS GIFTWEAR
37 W. 20th St., N.Y.C. (Rm. 810)
Tel. WA. 4-9418
(61-63)

NEW YORK
HELP WANTED—FEMALE

DRAFTSWOMEN
Senior, patyrusi sheet metal Fabrication. Nuolatinis darbas, gera mokestis. Kreipkitės:
KARP METAL PRODUCTS
211 63rd St., Brooklyn
(58-64)

REIKALINGOS OPERATORĖS
Patyrusios, prie girdles, $50 į savaitę ir daugiau. Nuolatinis darbas,patogios darbo sąlygos. Kreipkitės:
CORDE-de-PARIE
711 Broadway, Brooklyn.
(Arti Flushing Ave.)
(58-62)

REIKALINGOS FINGERWAVERS
Pilnai mokančios, dėl weekends, nuolatinis darbas, gera mokestis. Puiki darbo atmosfera. Klauskite Freddy — TA. 2-8621. Kreipkitės:
FREDDY'S BEAUTY SALON
1888 Archer St., Bronx, N. Y.
(59-65)

OPERATORĖS
Dirbti prie vyrų ir moteriškų drabužių. Nuolatinis darbas; gera alga. Geros darbo sąlygos. Kreipkitės:
JOSIE G. SPORTSWEAR
376 Wilson Ave.
Brooklyn
HY. 7-0679
(Arti Myrtle ir Knickerbocker Aves.)
(56-62)

REIKALINGOS OPERATORĖS
Patyrusios ant singer mašinos. Section darbas, gera mokestis. Kreipkitės:
ENTERPRISES
31 East 22nd St., N. Y. C.
Telefonas GR. 7-6434
(57-61)

BONAY EMBROIDERY OPERATORĖS
Prie paprasto siuvimo ar 3 thread. Nuolatinis darbas, gera mokestis, puikios darbo sąlygos. Kreipkitės:
REGINA MFG. CO.
656 Broadway (Rm. 911), N.Y.C.
Tel. AL. 4-9799.
(59-61)

HELP WANTED-MALE

LEATHER CRAFTSMAN
Patyręs rankinis siuvėjas prie suit cases, pilnai mokantys tą amatą vyras, mažai odinei dirbtuvei. Linksma apylinkė, pastovus darbas, 5 dienų savaitė, 40 valandų. Kreipkitės:
BROOKS BROS.
19 East 44th St., N.Y.C.
(59-65)

SHEET METAL DARBININKAI
Aukščiausi shipyard mokesčiai šalyje. 8 valandos viršlaikio ir kitos pašalpos.
LUDER MARINE CONSTRUCTION CO.
Stamford, Conn.
(57-61)

SHEET METAL LAY OUT MEN
Turi būti pirmos klasės. Gera mokestis, nuolatinis darbas. Kreipkitės:
KARP METAL PRODUCTS
211 63rd St., Brooklyn.
(58-64)

Kita žmogžudystė

New Yorke, puošniame bute, tapo atrastas nužudytas Harold G. Oerther, 46 metų.

Oerther dirbo Greenfield Employement Agentūros viršininku. Kada jis pirmadienį rytą neatėjo dirbti—pradėjo apie jį teirautis. Jis gauna $15,000 algos metams. Taipgi jo pradėjusi ieškoti ir duktė, į kurios paskambinimą jisai neatsiliepė.

Vieta pasivaišinti

Norint šaunesnių pietų, Queens gyventojams ar užciviams nėra reikalo važiuoti į miesto centrą. The Boulevard užeiga prie 94-05 Queens Blvd., Elmhurst, turi visko. Jų kainos prasideda nuo $2.75 už pilną vakarienę.

Vakarais per vieną valandą teikia programą. Ir nuolat groja du orkestrai — vienas švelniesiems šokiams, kitas smarkiems.

PRANEŠIMAS
ROCHESTER, N. Y.

Gedemino Draugystė rengia vakarienę balandžio (April) 11, šeštadienį, savoje svetainėje, 575 Joseph Ave. Pradžia 6 val. vakaro. Visi Rochesterio ir apylinkės miestų lietuviai prašomi dalyvauti šiame pavasariniame parengime. Bus labai skani vakarienė ir gera muzika. Užtikriname, kad turėsite gerus laikus. Tikietas tik $1.25. Visus maloniai kviečia Gedemino Draugystės komisija.
(61-62)

NEW YORK
HELP WANTED—FEMALE

REIKALINGOS OPERATORĖS
Patyrusios ant Singer Mašinų. Dirbti prie dresses & dusters. Gera mokestis, nuolatinis darbas, puikios darbo sąlygos. Kreipkitės:
JAY—CEE DRESS
54 Canal St., (8th floor)
("F" train to East Broadway Station, N. Y. C.)
Tel. WA. 5-5139.
(58-62)

OPERATORĖS
Su ar be patyrimo. Darbas ant Complete Sections prie suknelių. Nuolatinis darbas — gera mokestis. Puikios darbo sąlygos. Kreipkitės:
DAYTON DRESS
637 East 180th St., Bronx, N. Y.
(59-65)

NEW YORK
REAL ESTATE

IDEALAS DEL ŠEIMOS
Aštuonių kambarių namas, 4 miegamieji kambariai, elektriniai įrengta virtuvė, arti transportacijos, 4½ akrų žemės, barn dėl 10 arklių, vištininkas, 3 nuvalyti akrai augmenims, vaisių medžiai, upelis vietoje, 2 mailės iki Bayonne Bridge. Viskas puikiausiose sąlygose. 1176 Rockland Ave., Staten Island.
Saint George 7-5562.
(59-64)

FRANZONE CONSTRUCTION CORP. Siūlo savo naujus dviem šeimynom namus. 3½—4½—5½ kambarių apartmentai. Pusiau atskirti, visai atskirti kampiniai namai. Modelius galima matyt: 22-65 47th St., Astoria, L. I. (tarpe Ditmars ir Astoria Blvd.) Kainos $20,000 iki $25,000. RA. 6-8527—8-0811.
(59-64)

PRIVATIŠKA. SAVININKAS TURI PARDUOTI BALDWIN—Namas 30 pėdų su doku ant kanalo—gilus vanduo. Aliejum šildoma, porčiai su sietais. Venetian blinds, langai apsaugoti nuo vėtrų; geros karpetos, šaldytuvas — $9,500. Taipgi yra mažas vasarnamis, galima gyventi per ištisus metus, su 30 pėdų doku ant kanalo, gilus vanduo. $4,500. Šaukite Baldwin 3-0110. Rašykite:
SARAZEN, 5 Washington Pl.,
Baldwin, L. I.
(59-61)

BUČERNĖ -- GROSERNĖ
SALDYTI VALGIAI
VAISIAI IR DARŽOVĖS
Taipgi ir keturių kambarių apartmentas. Seniai įsteigta. Geros įeigos. Pilnas įruošimas. Puiki proga porai. Savininkas priverstas parduoti iš priežasties ligos.
122-17 111th Ave., Richmond Hill, N. Y. VIrginia 3-5575.
(58-61)

PARDAVIMAI

SPECIALŪS PARDAVIMAI!
Skulptūriškos Wilton Karpetos. Vilnoninės, 100% geros medžiagos. 9'-12'-12' platumo. Pilkos, žalios ir šviesiai rudos. Ištiesiame siena su siena. 40 oz. pamušalas. $10.95 sq. yrd. Reguliariškai $14.95. Garantuotas darbas.
ACKLEY CARPET-LINOLEUM SERVICE
Free estimates. HO. 5-0934
195-44 Jamaica Ave., Hollis.
(60-62)

PARSIDUODA Boarding House. Pilnai ištaisyta su baldais 24 kambariai. Innerspring matrasai. Karštas ir šaltas vanduo kiekviename kambaryje. Didelis šaldytuvas ir deep freeze virtuvėje. 94 myl. nuo New Yorko. Pastatyta prie gražaus ežero. Turi shuffle board, gražų kambarį, kuriame yra visoki žaislai. Šaukite: AX. 7-1615. Arba rašykite: Box M-23, Room 830, 11 W. 42nd St., N. Y. C.
(59-61)

Eilinių laimėjimai rinkimuose

Neseniai newyorkiečiai batsiuvių unijos lokalai rinko 13-jo distrikto tarybą. Jos lyderiai Isidore Rosenberg ir Fileno DeNovellis iš naujo išrinkti vedėjo ir finansų sekretoriaus pareigoms. Jiems priešiškoji grupė prieš juos savo sleito nestatė, tik balsuota už ar prieš.

Rosenbergas balsų gavo 4,499 už, ir 552 prieš. DeNovellis—5,271 už, 539 prieš. Ir gauta laimėjimų lokalų valdybų rinkimuose.

Lokale 65--me eilinių sleito išrinkti 7 iš 15-kos. 61-me biznio agentu išrinktas eilinių Anthony Rotondo.

Eiliniai pralaimėjo prezidento pozicijas 60-me mažu skirtumu balsų, taipgi 54-me. Eiliniai kaltina save, kad per vėlai pradėjo ir lėtai dirbo 54-me lokale, nesuspėjo narius informuoti. Kur nariai buvo informuoti, ten eiliniai laimėjo.